

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія

**МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ.
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Міждисциплінарний словник

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
і 076 «Підприємництво та торгівля»**

Затверджено
на засіданні
методичної ради ДДМА
Протокол № 10 від 20.06.2024

Краматорськ
ДДМА
2024

Міжнародні фінанси. Міжнародні економічні відносини. Зовнішньоекономічна діяльність : міждисциплінарний словник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» і 076 «Підприємництво та торгівля» / уклад. : Борисова С. Є., Балашова О. В., Крук О. М. – Краматорськ : ДДМА, 2024. – 68 с.

У збірнику у вигляді словника висвітлено основні теоретичні аспекти сучасної міжнародної економіки, а саме: міжнародні фінанси як наука і система знань; системність та об'єктивність міжнародних економічних відносин; загальна характеристика основних форм міжнародних економічних відносин, аспекти зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Запропонований словник надає як теоретичну, так і практичну допомогу студентам у засвоєнні навчальних матеріалів курсів «Міжнародні фінанси», «Міжнародні економічні відносини» та «Зовнішньоекономічна діяльність», а також при підготовці як до практичних занять, заліків й екзаменів, так і до виконання самостійних і контрольних робіт у системі дистанційного навчання Moodle DDMA.

Укладачі:

Борисова С. Є.,
Балашова О. В.,
Крук О. М.

Відп. за випуск

Єлецьких С. Я.

ВСТУП

Складність сучасного світу, де діють різні національні валюти і правила регулювання зовнішньої торгівлі, різні валютні і політичні системи, вимагає знань суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності не тільки національних фінансів, але і таких питань, як визначення вартості іноземної валюти, складання балансу платежів, що показує виплати за кордон і надходження коштів у країну, зміни, що відбуваються на міжнародних фінансових ринках (ринки євровалюти, ринок євроакцій, ринок єврооблігацій і т. д.). Саме тому міжнародні фінанси та міжнародні економічні відносини і, загалом, зовнішньоекономічна діяльність займають особливе місце в системі сучасного міжнародного бізнесу, а відповідні навчальні дисципліни – одні з найважливіших дисциплін підготовки фахівців економічних спеціальностей вищими навчальними закладами України.

А саме тому, що метою дисципліни «Міжнародні фінанси» є формування знань про міжнародні фінанси, механізми й інструменти прийняття рішень на світових фінансових ринках на мікро- і макроекономічному рівнях. Задачі дисципліни спрямовані на формування у студентів знань про сутність елементів системи міжнародних фінансів, особливості і тенденції світового фінансового ринку й основних його сегментів; сучасні фінансові інструменти і розрахунки; розвиток світової валютної системи; особливості складання платіжного балансу; сучасні форми фінансових рішень на рівні материнської компанії ТНК для фінансування іноземних підрозділів.

Метою ж дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи знань з міжнародних економічних відносин, умов, форм, методів і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності; також набуття здобувачами широких знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку на основі розуміння системи різноманітних господарських зв'язків національних економік різних країн. Основними завданнями вивчення дисципліни є: навчити майбутніх фахівців механізму регулювання міжнародної економічної діяльності, інструментам дослідження закордонних ринків з метою їх вибору, способам виходу на зовнішні ринки, особливостям міжнародної товарної та цінової політики, засвоїти основні методичні засади міжнарод-

ної контрактної діяльності, міжнародних розрахунків, специфіки валютного, митного та податкового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Метою дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності, знань і навичок щодо забезпечення її економічної ефективності; обґрунтування, систематизація та узагальнення окремих закономірностей, умов, принципів, процесів і специфічних особливостей здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств України на зовнішніх ринках і надання відповідних знань зацікавленим особам. Основними завданнями вивчення дисципліни є розгляд сучасних особливостей зовнішньоекономічної діяльності, а також чинників, що обумовлюють входження України в простір; теоретичне узагальнення інформації про форми, види, засади, методи здійснення зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняними підприємствами; підготовка майбутніх спеціалістів до здійснення практичної діяльності в зовнішньоекономічній сфері у нових умовах господарювання.

Процес вивчення навчальних дисциплін міжнародного напрямку ґрунтується на знаннях економічної теорії, фінансів, мікро- і макроекономіки, економетрії, економіки підприємства. Одночасно представлені дисципліни є основою для вивчення спеціальних дисциплін конкретних питань міжнародного фінансового ринку, міжнародних стандартів фінансової звітності, біржової діяльності, фінансового інжинірингу, міжнародних біржових технологій, конкурентоспроможності, тощо.

У навчальному виданні представлено комплексне узагальнення трактувань існуючого категоріального апарату з навчальних дисциплін міжнародного напрямку у контексті міждисциплінарного підходу, який уможливить перехід від тематичного вивчення навчального матеріалу окремих дисциплін до проблемно-орієнтованого, дослідницького рівня опанування фундаментальними знаннями у базовій системі підготовки фахівців економічного напрямку.

Міждисциплінарний термінологічний словник з дисциплін «Міжнародні фінанси», «Міжнародні економічні відносини» і «Зовнішньоекономічні відносини» являє собою допомогу здобувачам вищої освіти у засвоєнні навчального матеріалів з дисциплін, а також при підготовці до виконання практичних занять, самостійних і контрольних робіт, заліків та екзаменів, в тому числі у системі дистанційного навчання Moodle DDMA.

Авансова оплата – це форма оплати, коли імпортер самостійно або через свій банк чи банк експортера оплачує товар у момент передавання ним замовлення експортеру. Використовується тільки у разі незадовільного кредитного стану імпортера чи за наявності труднощів в отриманні експортером грошових коштів, необхідних для виробництва замовлених імпортером товарів.

Авансові платежі – це платежі, які випереджають рух товарів, за які здійснюється платіж. Якщо імпортер оплачує товар авансом, він кредитує експортера. У міжнародній практиці авансові платежі застосовуються у торгівлі дорогоцінними металами, ядерним паливом, зброєю.

Авуари в СДР – активи України в СДР, що містяться в Міжнародному Валютному Фонді і є частиною її міжнародних резервів.

Агентства банка – це така форма міжнародного банківництва, за якої виконується широкий спектр банківських операцій, але забороняється приймати вклади. Використовуються там, де відділення заборонені, де основною метою міжнародного банківського менеджменту є не залучення коштів.

Агрегат «гроші» – грошові кошти в економіці країни, які можуть бути використані як засіб платежу: гроші поза банками та кошти на розрахункових і поточних рахунках суб'єктів господарювання в національній валюті (депозити до запитання в національній валюті) та нараховані витрати за ними.

Акредитив – угода, згідно з якою банк зобов'язується на прохання клієнта оплатити документи третій особі (бенефіціару-експортеру), на користь якої відкритий акредитив, чи оплатити акцепт тратти, яку виставив бенефіціар, або зробити негоціацію (купівлю) документів, виставлених імпортеру експортером (бенефіціаром) відповідно до певних умов.

Акредитив «бек-ту-бек» (компенсаційний) застосовується при ре-експортних операціях і за компенсаційними угодами. Практичне використання компенсаційного акредитива як засобу фінансування угод на поставку товару обмежується випадком, коли обидва учасники компенсаційної угоди виставляють один одному акредитиви в одному і тому самому банку. Умови обох акредитивів мають збігатися за винятком цін і рахунка-фактури. Цей вид акредитива відрізняється тим, що відкритий останнім

покупцем на користь безпосереднього продавця акредитив використовується останнім як забезпечення того акредитива, який він зобов'язаний відкрити на користь свого власного постачальника.

Акредитив, що виконується шляхом неоголошеної тратти – товарний акредитив, виставлений банком-емітентом у його національній валюті й адресований безпосередньо бенефіціару акредитива.

Актив розрахункового балансу – це всі інвестиції (акції, облигації, векселі, поточні та депозитні рахунки в іноземних банках, нерухомість) і вимоги, які країна має за кордоном.

Активна модель управління портфелем цінних паперів – це модель, яка характеризується високим рівнем витрат і передбачає ретельне відстеження та негайне придбання тих цінних паперів, що відповідають цілям портфеля, а також швидку зміну його складових – фондових інструментів. При цьому сигналом до коригування сформованого портфеля є ринкові зміни в економіці.

Акцептний міжнародний кредит – кредит, що надається в формі акцепту тратти (переказного векселя) імпортером, переважно банком, що полегшує облік тратти в банку.

Акцептний міжнародний кредит як вид банківського кредиту на імпорт – це кредит, при якому імпортер погоджується оплатити тратту експортера, і його банк у встановлений термін погашає зобов'язання.

Американський опціон – дозволяє його власникові здійснити відповідну операцію в будь-який день протягом терміну дії опціону.

Арбітражери – особи, які намагаються використовувати відмінності курсу у різний час чи на різних ринках, що досягається шляхом одночасного продажу відносно переоціненого інструменту і купівлі відносно недооціненого (одного й того самого інструменту чи активу на різних ринках, чи взаємозв'язаних активів при порушенні між ними паритетних відносин).

-Б-

Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) – організація, що створена для забезпечення страхування некомерційних інвестиційних ризиків і надання технічних послуг, які сприяють надходжен-

ням інвестицій, а також для поширення інформації стосовно інвестиційних можливостей.

Базисний баланс – сума рахунків поточного балансу та довгострокових рахунків балансу руху капіталів і кредитів.

Базова валюта – валюта, з якою порівнюють дану грошову одиницю.

Баланс послуг та некомерційних платежів включає:

- платежі та надходження за транспортні перевезення, страхування, електронний, телекосмічний та інші види зв'язку, міжнародний туризм, обмін науково-технічним і виробничим досвідом, експортні послуги, утримання дипломатичних, торговельних та інших представництв за кордоном, передавання інформації, культурні та наукові обміни, різні комісійні збори, рекламу, організацію виставок, ярмарків, торгівлю ліцензіями, лізингові операції;

- за діючими у світовій статистиці правилами у розділ «послуги» входять виплати прибутків від інвестицій за кордоном та процентів за міжнародними кредитами;

- односторонні перекази: державні операції (субсидії іншим країнам по лінії економічної допомоги, державні пенсії, внески в міжнародні організації) та приватні перекази (перекази іноземних робітників, фахівців, родичів на батьківщину).

Баланс поточних операцій (торговельний баланс і «невидимі» операції) включає всі операції, які завершуються протягом даного періоду. Вони відображаються у платіжному балансі і не здійснюють на нього жодного впливу у наступні періоди.

Баланс руху капіталів і кредитів – виражає співвідношення вивозу і ввозу державних і приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів; це міжнародний рух підприємницького капіталу та міжнародний рух позикового капіталу. Включає операції з довгостроковими і короткостроковими інвестиціями, що впливають на міжнародну позицію країни щодо інвестицій.

Банк міжнародних розрахунків – банк, який спільно з іншими банками займається фінансуванням проєктів у країнах-учасницях.

Банківське кредитування як вид банківського кредиту на експорт – надання кредитів у дорозі; відкриття кредитних ліній; надання кредитів під товари або товарні документи в країні імпортера.

Банківський вексель - цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання боржника (векселедавця) сплатити після настання строку певну суму грошей власникові векселя (векселедержателю).

Банківський консорціум створюється тоді, коли кілька банків із різних країн об'єднують свої ресурси для створення ще одного банку, який здійснює міжнародні операції.

Банківський овердрафт – форма короткострокового кредиту, який надається найбільш надійним клієнтам шляхом списання коштів з рахунку клієнта банку (понад залишок на рахунок). У результаті чого утворюється дебетове сальдо.

Банківський чек: 1) письмовий наказ банку – володаря авуарів за кордоном своєму банку-кореспонденту про перерахування певної суми з його поточного рахунка власнику чека; 2) грошовий документ установленної форми, який має безумовний наказ володільця рахунка в кредитній установі про виплату держателю чека вказаної суми.

Безвідзивний акредитив дає бенефіціару високий ступінь упевненості, що його поставки або послуги будуть оплачені, як тільки він виконає умови акредитива; для зміни або анулювання умов акредитива при безвідзивному акредитиві потрібна згода як бенефіціара, так і банків учасників акредитива.

Безвідзивний підтверджений акредитив – надає експортеріві таку перевагу, що перед ним відповідає як банк-емітент, так і банк, який підтвердив акредитив. Якщо банк-кореспондент підтверджує бенефіціару акредитив, то тим самим він зобов'язується здійснити платіж за документами, що відповідають акредитиву і що подані вчасно.

Бек-офіс – підрозділ, що обробляє запити і інформацію, видає підтвердження угод, проводить розрахунки, обробляє, керує потоками наявних коштів.

Біржовий ризик – небезпека втрат від біржових угод. Включає ризик неплатежу з комерційних угод, ризик неплатежу комісійної винагороди брокерської фірми.

Бланковий міжнародний кредит – кредит, наданий під зобов'язання боржника вчасно їх погасити. Документом при цьому виступає соло-вексель з одним підписом позичальника.

Бланковий міжнародний кредит як вид банківського кредиту на імпорт – це кредит, який надається банками великим фірмам-експортерам, з якими вони тісно пов'язані (кредит без формального забезпечення).

Боргова стратегія – система врегулювання боргових проблем країн, що мають труднощі в обслуговуванні боргових зобов'язань за зовнішніми запозиченнями і відновлення їх платоспроможності.

Бреттон-Вудська валютна система – система з адекватно новими (після системи золотого стандарту) умовами функціонування світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Бульдожі облігації – облігації, що деноміновані в англійських фунтах стерлінгів та емітовані за межами Великобританії.

Бухгалтерський (екаунтинговий трансляційний, конверсійний) ризик – звітний, паперовий ризик, який виникає тому, що зміни валютного курсу негативно відображаються на вартості фірми у разі трансляції (перерахунку) фінансової звітності за зовнішньоекономічними операціями з іноземної валюти у вітчизняну.

-В-

Валюта в широкому розумінні – це будь-який товар, який здатен виконувати грошову функцію засобу обміну на міжнародному ринку.

Валюта платежу – це валюта, в якій здійснюється оплата товару. Нею може бути валюта країни-експортера, валюта країни-імпортера, валюта третьої країни.

Валюта платежу міжнародних фінансових активів – валюта, в якій здійснюються виплати за тим чи іншим фінансовим активом.

Валюта у вузькому розумінні – це наявність грошової маси, яка циркулює від одних рук до інших у формі грошових банкнот або монет.

Валюта ціни (валюта угоди) – валюта, в якій фіксується вартість товару. Це може бути валюта країни-експортера, валюта країни-імпортера, валюта третьої країни або міжнародна розрахункова грошова одиниця.

Валютна операція – це контракти агентів валютного ринку щодо купівлі-продажу та надання позик в іноземній валюті на певних умовах, у певний час.

Валютна операція спот – це операція, у процесі якої дві сторони обмінюються двома різними валютами за погодженим обмінним курсом з розрахунком через два робочі дні.

Валютна операція у вузькому розумінні – операція, пов'язана з переходом права власності на валютні цінності, використанням валютних цінностей як засобу платежу в міжнародному обороті, увезенням, вивезенням, переказуванням на територію країни та за її межі валютних цінностей.

Валютна операція у широкому розумінні – це конкретна форма прояву валютних відносин у народногосподарській практиці.

Валютна позиція – співвідношення вимог і зобов'язань банку в іноземній валюті: відкрита виникає за незбігу вимог і зобов'язань; закрита виникає в разі рівності вимог і зобов'язань; довга має місце, коли вимоги перевищують зобов'язання; коротка має місце, коли зобов'язання перевищують вимоги.

Валютна політика являє собою певне співіснування дій економічної та зовнішньоекономічної політики держави, які складаються з урядових дій щодо внутрішніх та зовнішніх валютних відносин. Ці дії мають справляти певний вплив на валюту, валютний курс, валютні операції.

Валютна система – форма організації та регулювання валютних відносин, яка закріплена національним законодавством або міжнародними угодами.

Валютна система з економічного погляду – це сукупність валютно-економічних відносин, що історично склалися на основі інтернаціоналізації господарських зв'язків.

Валютна система з організаційно-правового погляду – це державно-правова форма організації валютних відносин країни, що склалася історично на основі інтернаціоналізації господарських зв'язків і закріплена національним законодавством з урахуванням норм міжнародного права.

Валютна спекуляція – діяльність на фінансовому ринку, яка розрахована на отримання прибутку від зміни валютних курсів і передбачає свідоме взяття валютного ризику.

Валютне застереження – це умова міжнародної торговельної, кредитної чи іншої угоди, яка обумовлює перегляд суми платежу пропорційно зміні курсу валюти, відносно якої включається у контракт застереження, з метою страхування сторін за контрактом від ризику зміни валютного курсу.

Валютний (грошовий) міжнародний кредит – кредит, наданий у грошовій формі: у національній або іноземній валюті.

Валютний блок – це угруповання країн, залежних в економічному, валютному і фінансовому аспектах від держави, що керує ним та диктує йому єдину політику у сфері міжнародних економічних відносин та використовує їх як привілейований ринок збуту, джерело дешевої сировини, вигідну сферу вкладень капіталу.

Валютний кліринг – угода між двома урядами двох і більше країн про обов'язковий взаємний залік міжнародних вимог і зобов'язань.

Валютний кошик – штучна валютна одиниця, що базується на ряді валют, зважених відповідно до тих чи інших критеріїв.

Валютний курс – це ціна однієї валюти, яка виражена в одиницях іншої.

Валютний опціон являє собою зафіксовані контрактом права (не обов'язки) купити або продати певну суму певної валюти проти іншої валюти за обумовленою ціною протягом специфічного періоду.

Валютний опціонний контракт – це угода, що дає власникові право, але не зобов'язує його купити або продати певну кількість валюти за погодженою ціною.

Валютний паритет – співвідношення між двома валютами, яке встановлюється в законодавчому порядку на підставі офіційного вмісту золота в одиниці валюти, або СДР (спеціальних прав запозичень), або однієї зі світових твердих валют (чи кошика валют).

Валютний ризик – небезпека валютних втрат, пов'язаних зі змінами курсу іноземної валюти щодо національної валюти.

Валютний ринок – сфера економічних відносин, де здійснюються операції з купівлі-продажу іноземної валюти та платіжних документів в іноземній валюті (чеки, векселі, телеграфні та поштові перекази, акредитиви).

Валютний союз – угода незалежних країн про використання спільної валюти.

Валютні обмеження – включають блокування валютної виручки експортерів, ліцензування продажу іноземної валюти імпортерам, скупчення валютних операцій в уповноважених банках.

Валютні ф'ючерси – це форвардні операції зі стандартними розмірами і термінами, які торгуються на офіційних біржах, а саме стандартизований за обсягом, ціною та датою виконання контракт купівлі (продажу) валюти за курсом, визначеним під час укладання угоди, і розрахунками на дату в майбутньому.

Векселедавець (трасант) – особа, яка виписує вексель і дає наказ про його оплату.

Вексельний кредит – його сутність полягає в тому, що експортер після укладення угоди щодо продажу товару виставляє переказний вексель (тратту) на імпортера, який погоджується на оплату векселя у визначений термін (акцептує тратту) після одержання відповідних товарних документів (коносамент, страхового поліса, сертифіката якості та ін.).

Взаємний фонд – це інвестиційний фонд відкритого типу, котрий може постійно випускати додаткові акції, продавати їх інвесторам та викупувати (на першу вимогу своїх акціонерів) за вартістю чистих активів. Це означає, що обсяг загальних ресурсів взаємних фондів заздалегідь не фіксується, а їх акції не котируються на фондових біржах.

Викуп боргу – купівля країною-позичальником своїх боргових зобов'язань на відкритому ринку зі значним дисконтом. Окремі боржники мають суттєві золотовалютні резерви або можуть без особливих зусиль їх наростити за рахунок експорту, а борги цих країн відносяться кредиторам до числа сумнівних і продаються на відкритому ринку з великим дисконтом. Тоді виникає ситуація, за якої дебітору вигідно викупити свої борги з цим дисконтом, іншими словами – за їх часткову вартість. Для позичальників це означало б, що частину боргу кредитори їм простили.

Витратні статті платіжного балансу – це статті, які відображають використання грошових коштів. Наприклад, імпорт товарів та послуг; витрати на туризм громадян даної країни за кордоном; депозити резидентів даної країни в іноземних депозитних установах; придбання золота за кордоном та іноземної валюти.

Відзивний акредитив – це акредитив, який у будь який час може бути змінений або анульований банком-емітентом навіть без попереднього повідомлення бенефіціара. Він не створює ніякого правового платіжного зобов'язання банку. Тільки тоді, коли банк-емітент або банк-кореспондент здійснили платіж за документами, відзив акредитива залишається без юридичної сили, тобто даний акредитив не надає бенефіціару достатнього забезпечення.

Відкрита фондова біржа – біржа, де окрім постійних її членів та біржових посередників у торгах можуть брати участь і відвідувачі, учасники господарських відносин.

Відкритий банківський рахунок – це рахунок, який застосовується при продажу на кредитних умовах, узгоджених між експортером та імпортером. Форма не вигідна для експортера, але дуже вигідна для імпортера: імпортер отримує можливість не тільки одержати товар, а й здійснити його продаж до надання оплати, тобто це метод платежу, за яким продавець просто відправляє рахунок-фактуру покупцеві, котрий повинен заплатити у визначений час після її отримання (ніякого документального підтвердження, використовується тільки з філіями та іншими підрозділами).

Відмивання грошей – операції, які приховують джерело виникнення або призначення грошових сум із метою надання їм законного характеру.

Вільна економічна зона – частина території, на якій встановлюється спеціальний правовий режим економічної діяльності, порядок застосування та дії законодавства, пільгові митні, валютні, податкові та інші умови діяльності національних та іноземних суб'єктів.

Вільноконвертована валюта – валюта, яка широко використовується для здійснення платежів за міжнародними операціями та продається на головних валютних ринках світу.

Внутрішній міжнародний кредит – це кредит, що надається національними суб'єктами для здійснення зовнішньоекономічної діяльності іншими національними суб'єктами.

Внутрішня (національна) облігація – випускається національними позичальниками та номінована зазвичай у національній валюті.

Внутрішня конвертованість валюти – право резидентів здійснювати операції в країні з активами, які деноміновані в іноземній валюті. Така

конвертованість охоплює як поточні, так і капітальні операції, але не передбачає паралельного обігу кількох валют.

Вторинний ринок – ринок, на якому відбуваються наступні операції купівлі-продажу цінних паперів.

-Г-

Гарант-елемент міжнародного кредиту (пільговий елемент, субсидії) – показує, який обсяг платежів у рахунок погашення кредиту економить позичальник за умови отримання кредиту на більш пільгових умовах, ніж ринкові.

Гарантійна чекова картка є засобом ідентифікації власника рахунка в банку, який видав чекову книжку.

Гарантійний синдикат – це група фінансових установ (здебільшого інвестиційних банків), що беруть на себе зобов'язання з розміщення нових випусків цінних паперів.

Глобалізація – вища стадія інтернаціоналізації, яка перетворює світове господарство на єдиний ринок товарів, послуг, капіталів, робочої сили.

Глобалізація міжнародних валютно-фінансових відносин – це зростаюча економічна взаємозалежність країн усього світу в результаті зростаючого обсягу і різноманітності міжнародних угод з товарами та послугами, світових потоків капіталу, а також унаслідок прискореного і повсюдного поширення сучасних технологій.

Глобалізація ринків – посилення ролі міжнародних ринків з погляду кредитування і позичання резидентами різних країн.

Глобальна єврооблігація – довгострокові та середньострокові облігації, що розміщуються одночасно на ринку єврооблігацій та на одному або кількох національних ринках.

Глобальний взаємний фонд – це інвестиційний фонд, який може вкладати грошові кошти в акції та / або облігації різних країн світу і спеціалізується на інвестиціях у конкретні країни або у фінансові ринки окремих регіонів.

Грошовий акредитив – це іменний грошовий документ, у якому зазначено розпорядження банку про виплату власникові певної суми повніс-

тю або частинами. Виплачується у зазначеній валюті або у валюті країни, де акредитиви пред'являються, за курсом на день платежу.

Грошовий лізинг – угода лізингу, яка передбачає, що всі платежі здійснюються у грошовій формі.

Грошово-кредитне регулювання спрямоване на пом'якшення суперечностей ринкової економіки, стримування інфляції, забезпечення високого рівня зайнятості і має бути узгоджене з податковою і бюджетною політикою, з іншими заходами держаного регулювання економіки.

Група Світового банку – це міжнародна організація розвитку, мета якої – надавати допомогу країнам – членам Групи на шляху до економічного та соціального прогресу.

-Д-

Дата валютування – це дата здійснення реального обміну валют.

Двовалютні облігації – облігації з номіналом в одній валюті, а купоном та / або погашенням основної суми – в іншій валюті за фіксованим курсом.

Девальвація – зниження курсу національної валюти, спрямоване на стимулювання експорту та обмеження імпорту товарів.

Девізи – платіжні засоби в іноземній валюті, призначені для міжнародних розрахунків.

Держава як суб'єкт міжнародних відносин – це основний суб'єкт, що діє у сфері міжнародних фінансів в особі державних органів (Кабінет Міністрів, Міністерство фінансів, Міністерство закордонних справ та ін.) та через офіційних посадових осіб (президент, прем'єр-міністр та ін.) і має здійснювати такі види діяльності: брати участь у міжнародних економічних та фінансових конференціях, у діяльності міжнародних організацій, укладати міждержавні договори щодо експорту-імпорту товарів та послуг, а також клірингові, платіжні й валютні угоди, міждержавні угоди оренди рухомого та нерухомого майна, іпотеки, кредитування, позик, інвестування, фінансування; здійснювати операції із золотом та дорогоцінними металами, емітувати державні казначейські зобов'язання, цінні папери; забез-

печувати фінансовими й іншими гарантіями операції різних юридичних та інших осіб; надавати безплатну фінансову допомогу.

Державний (урядовий) кредит – кредит, наданий урядовими установами від імені держави.

Дериватив – це інструмент (контракт), вартість якого базується на зміні ціни фінансового інструменту, що лежить в його основі (актив, індекс).

Дефляційна політика спрямована на скорочення внутрішнього попиту шляхом зменшення дефіциту бюджету; зміни облікової ставки центрального банку; введення кредитних обмежень; установлення меж зростання грошової маси.

Дефляційний ризик – ризик того, що при рості дефляції інколи відбувається падіння рівня цін, погіршення економічних умов підприємництва та зменшення доходів.

Децентралізований міжнародний фінансовий ринок – це ринок, на якому торгівля повністю децентралізована і здійснюється переважно через дилінгові системи, міжнародні телекомунікаційні системи, по телефону (позабіржовий).

Диверсифікація – купівля різних видів активів з метою зміни структури наявних активів для зменшення ризику.

Диференційований характер як принцип міжнародного кредиту – визначає диференційований підхід з боку кредитної організації до різних категорій потенційних позичальників залежно від інтересів як банку, так і країни, в якій розташований банк-кредитор.

Довга валютна позиція – виникає у оператора валютного ринку в разі, якщо його вимоги перевищують його зобов'язання щодо однієї й тієї самої валюти.

Довгострокова рівновага платіжного балансу забезпечується відсутністю сальдо з торгівлі товарами та послугами протягом тривалого періоду часу, тобто чистий баланс поточного рахунка дорівнює нулю.

Довірена особа інвестора – особа, що діє в інтересах та від імені інвесторів за наявності будь-яких порушень в умовах позики з боку емітента.

Додаткова функція валютного курсу полягає в тому, що формування на постійній основі звітних даних щодо валютного курсу дає уяв-

лення про співвідношення попиту та пропозиції на валюту (якщо курс формується на ринкових засадах) на валютному ринку.

Документальний переказний вексель для інкасування – вексель, який експортер після перевезення товарів імпортера пред'являє разом з іншими документами у свій банк, який передає їх банку імпортера для інкасації. Експортер отримує гарантії стосовно оплати до того, як документи будуть передані імпортеру, а імпортер одержує гарантії, що всі документи будуть у належному стані.

Доларизація – це використання валют інших країн як законного платіжного засобу. Такий механізм застосовується переважно малими країнами, які економічно інтегруються зі своїми близькими, економічно розвиненішими сусідами.

Доход міжнародного фінансового активу – очікувані грошові потоки по активам, тобто процентні, дивідендні виплати, а також суми, отримані від погашення чи перепродажу фінансових активів іншим учасникам ринку.

-Е-

Еквайзер-центр – це центр, який здійснює первинну обробку запитів на авторизацію, що супроводжує приймання пластикової картки до оплати або видачу готівки (банк-еквайзер є водночас банком-емітентом, але банк-емітент не обов'язково є банком-еквайзером).

Експортна лізингова операція – міжнародна операція, в якій лізингодавець купує предмет оренди в національній фірмі і надає в найом іноземному лізингоодержувачу.

Екю – європейська валютна одиниця, умовна вартість якої визначається за методом валютного кошика.

Електронний бізнес – будь-яка ділова активність, при здійсненні якої використовуються комунікаційні можливості глобальних інформаційних мереж з метою отримання прибутку.

Елементи національної валютної системи: національна валюта, паритет національної валюти, режим курсу національної валюти, система валютного регулювання, міжнародна валютна ліквідність країни, наявність

чи відсутність валютних обмежень, міжнародні кредитні засоби та регламентація їх використання, регламентація міжнародних розрахунків країни, режим національного ринку і ринку золота і національні органи, що обслуговують й регулюють валютні відносини країни.

Ефективний валютний курс – індекс, що складається зі зваженої середньої валютних курсів країни щодо валют її головних торговельних партнерів.

-Є-

Євробанки – банки, що реєструють у своєму балансі операції з євровалютою.

Євровалюта – це валюта, що розміщується в іноземних банках, розташованих за межами країни – емітента даної валюти.

Євродепозит – це операція, згідно з якою будь-яка особа (депонент) вкладає на визначений термін суму грошей, що виражена у певній національній валюті, у банк, розташований за межами країни – емітента даної валюти, під визначений процент та за умов повернення основного капіталу після закінчення встановленого в угоді терміну.

Євродепозитний сертифікат – це депозит із правом перевідступлення, що виражений у євровалютах та має форму банківського векселя у вигляді письмового свідчення про те, що в даному кредитному інституті депоновано певну суму на визначений період та під установлений процент.

Євродолари – це долари (доларові депозити), що містяться в банках за межами США або в спеціальних офшорних банківських зонах на території США. Вони не підпадають під пряме національне регулювання США.

Євроклір – клірингова система, установа для розрахунків між банками на вторинному ринку єврооблігацій та інших цінних паперів.

Єврокомерційні папери – короткострокові зобов'язання промислових і торговельних компаній, що розміщуються на євrorинку за допомогою інвестиційних банків.

Єврокредит – це міжнародна позика грошової суми, яка є точною відповідністю євродепозиту: на міжнародному ринку капіталів банки зби-

рають грошові кошти у вигляді депозитів та використовують їх у формі кредитів.

Євроноти – це 1–6 місячні векселі або депозитні сертифікати (терміном від 7 до 365 днів), що випускаються першокласними позичальниками за межами країни походження валюти в рамках середньострокових кредитних програм із банківською гарантією (підтримкою) розміщення.

Єврооблігація – це борговий цінний папір на пред'явника, що випускається позичальником (як правило, в іноземній валюті) для отримання довгострокової позики на євrorинку, дохід по ній сплачується один раз на рік, а погашення відбувається наприкінці терміну одночасним платежем або протягом певного терміну із фонду погашення.

Європейський опціон дозволяє його власникові здійснити відповідну операцію тільки в установлену в контракті дату – дату закінчення терміну дії угоди.

Євроринок – це місце торгівлі або обігу європейських валют – коштів, які отримані банком як депозит і які відрізняються від валюти країни, де розміщується цей банк, або кошти, позичені банком якомусь з його клієнтів у валюті, що відрізняється від офіційної валюти країни, де розміщується банк.

Єврочеки – це стандартизовані чеки, які випускаються банками – членами міжнародної організації єврочеків і супроводжуються спеціальною гарантійною карткою, виписуються банком без попереднього внеску клієнтом готівкових грошей і на більші суми в рахунок банківського кредиту строком до місяця; оплачується в будь-якій країні-учасниці угоди.

-3-

Забезпечений міжнародний кредит – кредит, забезпечений нерухомістю, товарами, товарними документами, цінними паперами, золотом та іншими цінностями як заставою.

Забезпеченість як принцип міжнародного кредиту – передбачає необхідність забезпечення захисту майнових інтересів кредитора у разі порушення позичальником узятих на себе зобов'язань і відображається у таких формах кредитування, як позики під заставу чи під фінансові гарантії.

Закордонне представництво банку – територіально відокремлений структурний підрозділ, що не здійснює банківської діяльності.

Закордонні дочірні банки – це така форма міжнародного банківського менеджменту, яка здійснює загальну банківську діяльність та може створюватися як нове підприємство або шляхом поглинання діючого банку; утворюється в тих країнах, де вітчизняний банк не має контрольного пакета, і тоді, коли в країні базування діють обмеження щодо міжнародного представництва, та в основному орієнтовані на місцеві ринки та роздрібні банківські операції.

Закрита фондова біржа – біржа, де у торгах беруть участь її члени, що виконують роль біржових посередників, а іншим особам (безпосереднім покупцям та продавцям) доступ до біржового залу заборонено.

Зарубіжні відділення – це юридична форма розширення операцій «батьківського» банку, а не окрема корпорація, акції якої належать батьківській формі, як це буває стосовно дочірньої компанії.

Збалансований портфель містить у певній пропорції цінні папери, курсова вартість яких зростає, та високоприбуткові цінні папери. При цьому передбачається збалансованість як доходів, так і ризиків.

Зв'язаний міжнародний кредит – кредит, що надається на конкретній цілі, обумовлені в кредитній угоді.

Зворотне котирування (американський варіант) – це котирування, при якому фіксована кількість національної валюти котирується проти змінюваної кількості іноземної валюти.

Зворотній лізинг («ліз-бек») полягає в тому, що лізингова фірма спочатку придбаває у власника обладнання, а потім надає це обладнання продавцеві (початковий власник) в оренду.

Зовнішній борг – це частина державного боргу, яка підлягає сплаті у валюті, іншій, ніж національна, і визначається на певну дату як різниця між сумою державних зовнішніх запозичень (взяття зобов'язань) та сумою платежів з погашення державного зовнішнього боргу станом на певну дату, у тому числі операції на цю дату; сума фінансових зобов'язань країни перед іноземними інвесторами.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) – це матеріально оформлена угода суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх інозем-

них контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

Зовнішня конвертованість валюти – право резидентів здійснювати операції з іноземною валютою з нерезидентами.

Золоте застереження базувалося на фіксації золотого вмісту валюти платежу на дату укладання угоди та на перерахунку суми платежу пропорційно зміні цього золотого вмісту на дату виконання угоди.

Золотодевізний стандарт – форма золотого стандарту, за якого банкноти розмінювали на девізи у вигляді валют інших країн.

Золотий сертифікат – свідоцтво про депонування золота в банку, яке підлягає обов'язковому обміну на позначену в ньому кількість золота або грошовий еквівалент золота за ринковою ціною.

Зустрічна валюта – іноземна валюта, курс якої визначають.

-І-

Імпортна лізингова операція – лізингова операція, при якій лізингодавець купує предмет оренди в іноземній фірмі і надає його вітчизняному лізингоодержувачу.

Інвестиційна політика – це комплекс цілеспрямованих заходів щодо створення сприятливих умов для всіх суб'єктів господарювання з метою поживлення інвестиційної діяльності, піднесення економіки, підвищення ефективності виробництва, а також вирішення соціальних проблем; спрямована на створення умов для залучення вітчизняних і закордонних інвестицій, перерозподілу у реальний сектор економіки.

Інвестиційний міжнародний кредит – кредит, що надається для будівництва конкретних об'єктів, погашення заборгованості, придбання цінних паперів.

Інвестиційні компанії (інвестиційні фонди) – основний тип інститутів колективного інвестування, які являють собою фінансових посередників, що залучають грошові кошти інвесторів та вкладають їх у цінні папери або інші види фінансових активів.

Інвестиційні фінансові операції – операції, пов'язані з переміщенням капіталу з метою його приросту.

Індосамент – передавальний напис на ордерному векселі, що надає можливість передавання права на отримання грошей за векселем іншій особі.

Інкасація боргових зобов'язань – банківська послуга з отриманням за дорученням клієнта коштів від боржника такого клієнта у рахунок погашення його боргу або акцепту за векселями, чеками, іншими розрахунковими і товарними документами.

Інкасо – банківська операція, завдяки якій банк за дорученням клієнта отримує платежі від імпортера за відвантажені на його адресу товари і послуги, зараховуючи ці кошти на рахунок експортера в банку.

Іноземна валюта – грошові знаки іноземних держав, а також цінні папери, платіжні документи (чеки, векселі, акредитиви, сертифікати), фондові цінності (акції, облігації) в іноземній валюті й інші цінності (благородні метали, коштовне каміння).

Іноземна валюта – платіжний засіб інших держав, який на підставі закону або без таких підстав використовується на території певної країни.

Іноземна облігація – облігація, що випускається іноземними позичальниками, але номінована зазвичай у національній валюті.

Іноземний (зовнішній) міжнародний кредит – це кредит, що надається іноземними кредиторами національним позичальникам для здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Інституційні інвестори – юридичні особи, які активно інвестують власні кошти та кошти клієнтів в акції та інші фінансові активи на професійній основі.

Інтеграція сегментів міжнародного фінансово ринку – інтеграційні процеси, які сприяють підвищенню мобілізації позичкового капіталу, зниженню трансакційних витрат, міжнародній торгівлі цінними паперами, отриманню оперативної інформації про стан міжнародних фінансових ринків.

Інтернет-банкінг – система надання традиційних банківських послуг (за винятком готівкових операцій), за якої клієнт (фізична або юридична особа) має можливість здійснювати операції з власним рахунком за допомогою мережі Інтернет.

Інтернет-страхування – це комплекс усіх елементів взаємодії страхової компанії та її клієнта, які виникають у процесі продажу продукту

страхування, його обслуговування та сплати страхового відшкодування у випадку, якщо взаємодія цілком або частково здійснюється за допомогою Інтернету.

Інтернет-трейдинг – послуги інвестиційних посередників, що дають клієнтам змогу здійснювати купівлю / продаж цінних паперів та валюти в режимі реального часу за допомогою Інтернету.

Інфляційний ризик – це ризик того, що інфляційні процеси негативно вплинуть на прибутковість зовнішньоторговельної операції. Крім того, інфляція може вплинути на процентні ставки, від яких залежить вартість фінансування зовнішньоторговельних операцій.

-К-

Капіталізація ринку: 1) це сукупна курсова вартість усіх емітованих акцій компаній, що мають регулярне котирування; 2) це показник, який відображає ринкову вартість усіх компаній, що входять до лістингу фондових бірж (ринкова вартість компанії визначається як добробут курсової вартості акції на кількість її акцій, що перебувають в обігу).

Квазігроші – ліквідні депозити грошової системи, що безпосередньо не використовуються як платіжний засіб і, як правило, мають меншу швидкість обігу, ніж гроші, а саме: термінові, ощадні депозити в національній валюті, усі депозити в іноземній валюті суб'єктів господарської діяльності внутрішніх секторів економіки та нараховані витрати за ними.

Кліринг – розрахунки шляхом взаємного заліку вимог, тобто засіб безготівкових розрахунків, що базується на заліку взаємних вимог і зобов'язань юридичних і фізичних осіб за товари (послуги) та цінні папери.

Комбіновані валютно-процентні свопи – форма обміну борговими зобов'язаннями, яка дозволяє обмінюватися як валютним наповненням кредитів, так і характеристиками ставок одночасно.

Комерційна тратта (переказний комерційний вексель) – вимоги, виписані експертом чи кредитором на імпортера чи боржника.

Комерційний міжнародний кредит за відкритим рахунком – це кредит, який передбачає те, що експортер записує на рахунок імпортера

у вигляді боргу вартість проданих товарів, а імпортер зобов'язується погасити цей борг у встановлений термін.

Комерційний міжнародний кредит – кредит, що надається для закупівлі певних видів товарів і послуг.

Компенсаційний лізинг – угода лізингу, яка передбачає платежі у формі поставки товарів, що виробляються на орендованому обладнанні, або у формі надання зустрічних послуг.

Компенсаційні угоди як вид банківського кредиту на імпорт – форма довгострокового кредитування, за якої в рахунок погашення кредиту здійснюються зустрічні поставки продукції, виробленої на обладнанні, під купівлю якого був наданий кредит.

Комплексність міжнародних фінансових активів – можливість бути сукупністю кількох простих активів.

Конвенційний (широкий) факторинг – універсальна система фінансового обслуговування, яка включає бухгалтерський облік, розрахунки з поставачальниками та покупцями, страхове кредитування, представництво та ін.

Конвергенція сегментів міжнародного фінансового ринку – процес зняття законодавчих обмежень, перешкод (бар'єрів) регулювання і збільшення кількості міжнародних операцій як міжнародними позичальниками, так і кредиторами, поступове стирання меж між секторами та сегментами міжнародних ринків довгострокового фінансування.

Конверсія боргу – перетворення боргових зобов'язань, за якими або не виплачуються відсотки або занадто обтяжливі боргові зобов'язання у нові зобов'язання, які поліпшують стан позичальника у фінансовому плані або з точки зору перспективи.

Конвертовані облігації – це облігації, які за бажанням інвестора можуть бути конвертовані у прості акції того самого емітента.

Конвертованість валюти – це здатність резидентів та нерезидентів вільно, без обмежень здійснювати обмін національної валюти на іноземну та використовувати іноземну валюту в угодах з реальними і фінансовими активами.

Конвертованість валюти за капітальними операціями – це відсутність обмежень на платежі та трансфери за міжнародними операціями,

які пов'язані з рухом капіталу (прямі й портфельні інвестиції, кредити та капітальні гаранті).

Конвертованість валюти за поточними операціями – це відсутність обмежень на платежі та трансфери за поточними міжнародними операціями, які пов'язані з торгівлею товарами та послугами, міждержавними переказами.

Конвертованість міжнародних фінансових активів – перетворення фінансового активу на інший фінансовий актив (установлюється в умовах випуску).

Конкурентний ризик (операційний валютний ризик потенційних збитків ТНК) пов'язаний з необхідністю здійснення платежів чи отримання коштів, деномінованих у національній валюті в майбутньому, тобто виражається в тому, що статті рахунків дебіторів та розрахунків із постачальниками і кредиторами змінюються в абсолютній величині зі зміною валютного курсу. Сутність даного ризику полягає в тому, що зміни в курсах валют можуть призвести до зміни вартості факторів виробництва, необхідних фірмі, а також до зміни валютних курсів, що отримуються від випуску продукції.

Консигнація означає, що експортер транспортує свої товари імпортеру, але при цьому зберігає право власності на ці товари доти, доки імпортер не продасть їх та не розрахується з експортером (консигнатором). Він настільки не вигідний для продавця, що рідко застосовується у міжнародній торгівлі; продаж товару з використанням консигнації головним чином має місце при його відправленні закордонним відділенням експортера.

Контрольна функція міжнародних фінансів – міжнародні фінанси відображаються рух суспільного продукту у грошовій (універсальній, зіставній) формі. Це дає можливість здійснювати облік та аналіз руху світового суспільного продукту у грошовій формі у будь-який час, на будь-якому етапі.

Контроперация – купівля раніше проданої валюти та продаж раніше купленої валюти.

Конфіденційний (обмежений) факторинг – універсальна система фінансового обслуговування, яка обмежується виконанням тільки деяких операцій: сплата боргів, передання права на отримання грошей та ін.

Концентрація сегментів міжнародного фінансового ринку відбувається шляхом укладання угод злиття та поглинання фінансових інституцій, у тому числі і серед корпорацій-позичальників. Унаслідок цього спостерігається концентрація значних фінансових ресурсів в обмеженого кола глобальних учасників світового фінансового ринку, які здатні вести активні операції на всіх його сегментах.

Кореспондентські відносини – це традиційна форма банківських зв'язків, яка використовується в основному при обслуговуванні зовнішньої торгівлі і включає сукупність усіх можливих форм співробітництва між банками.

Коротка валютна позиція – виникає в оператора валютного ринку в разі, якщо його зобов'язання перевищують його вимоги щодо однієї й тієї самої валюти.

Короткі свопи – це свопи, термін яких менший одного місяця.

Короткострокова рівновага платіжного балансу має місце у тому разі, коли у звітному періоді відсутні будь-які дії урядових органів щодо використання офіційних резервних активів. Вона має місце за відсутності сальдо рахунка офіційних резервів, тобто чистий баланс рахунка офіційних резервів дорівнює нулю.

Котирування – процес встановлення курсів (визначення ціни) іноземних валют, цінних паперів або цін товарів відповідно до чинного законодавства та існуючої практики.

Котирування непряме – курс одиниці національної валюти, виражений у певній кількості іноземної валюти.

Котирування номінальне – котирування, що є орієнтованим і не-обов'язковим для того, хто його здійснює.

Котирування повне – котирування, що включає курс (ціну) покупця та курс (ціну) продавця, за яким той, хто здійснює котирування, купить або продасть іноземну валюту, цінні папери або товар.

Котирування пряме – курс одиниці іноземної валюти, виражений у національній валюті.

Котирування тверде – котирування, що зобов'язує того, хто його здійснює, виконувати угоду відповідно до нього.

Кредит з опціоном (право вибору) готівкового платежу передбачає надання імпортеру права скористатися відстроченням платежу за придбаний товар, але з позбавленням знижки, яка надається за умов готівкового платежу.

Кредитна лінія – юридично оформлене зобов'язання банку або іншої кредитної установи перед позичальником надавати йому протягом визначеного періоду кредит у межах узгодженого ліміту.

Кредитний рейтинг – показник, що відображає кредитоспроможність держави та окремих компаній, тобто спроможність повертати отримані кредити.

Кредитний (платіжний) ризик, або ризик неплатежів, пов'язаний з можливістю невиконання торговельним партнером своїх зобов'язань щодо розрахунків за одержаний товар або послуги. Цей ризик, в основному, виникає в експортерів. Імпортери мають цей вид ризику, наприклад, у випадку авансових платежів.

Кредитоспроможність – спроможність позичальника отримати кредит.

Криза світової валютної системи – загострення валютних суперечностей, різке порушення її функціонування, що проявляється у невідповідності структурних принципів організації світового валютного механізму зміненим умовам виробництва.

Крос-курс – співвідношення між двома валютами, яке впливає з їхніх курсів щодо третьої валюти (як правило, ринкової валюти: долара США, євро, японської єни).

Курс «аутрайт» – курси валют за строковими операціями, які визначаються методом премії чи дисконту (знижки).

-Л-

«Лідз енд лез» – прискорення або затримка платежів у міжнародній торгівлі з метою уникнення валютного ризику або одержання прибутку від зміни валютних курсів; зміни в ритмічності міжнародних розрахунків з утворенням розриву між пред'явленням боргових вимог та погашенням боргів, унаслідок чого одна з цих операцій відбувається вчасно (або прискорюється), а інша затримується.

Лід-менеджер – це банк, що є головним організатором та гарантом позики (емісії цінних паперів) і представляє інтереси членів синдикату кредиторів та гарантів.

Лізинг – це комплекс майнових та економічних відносин, що виникають у зв'язку з придбанням у власність майна і наступного передання його у тимчасове користування і володіння за певну плату.

Лізинг з неповною окупністю – вид лізингу, згідно з яким термін угоди менший від нормативного терміну служби майна і тому виплачується тільки частина вартості лізингового майна.

Лізинг з повним набором послуг – угода, за якої повне обслуговування об'єкта угоди покладається на лізингодавця.

Лізинг з повною окупністю – вид лізингу, згідно з яким термін угоди дорівнює нормативному терміну служби майна і відбувається повна виплата лізингодавцеві вартості лізингового майна.

Лізинг з частковим набором послуг – угода, за якої лізингодавець виконує лише окремі функції обслуговування об'єкта лізингу.

Лізинг нерухомого майна – передбачає те, що лізингодавець буде або купує нерухомість за дорученням орендаратора і передає йому для користування з виробничою та комерційною метою з правом викупу або без нього, по закінченні строку договору.

Лізинг рухомого майна – лізинг виробничого і будівельного обладнання, комп'ютерів, транспортних засобів, верстатів.

Лізинг як вид банківського кредиту на експорт – кредитування купівлі машин, обладнання, споруд виробничого призначення на основі укладання орендної угоди, за якої орендар сплачує орендну плату частинами та орендодавець зберігає право власності на товари до кінця терміну.

Лізингова операція – це довгострокова оренда матеріальних цінностей, придбаних лізингодавцем для орендаратора з метою їх виробничого використання при збереженні права власності на них за лізингодавцем на весь строк угоди; специфічна форма фінансування вкладень (або альтернативна форма міжнародного кредитування) в основні фонди при посередництві спеціалізованої (лізингової) компанії, яка купує майно для третіх осіб та передає його в довгострокову оренду.

Ліквідність міжнародних фінансових активів – можливість швидкого перетворення активу на готівку без значних втрат.

Лістинг – це допуск цінних паперів емітента до торгів на фондовій біржі шляхом перевірки їхньої якості і включення їх у котирувальний лист, а також контроль господарсько-фінансового положення емітента на предмет його відповідності вимогам, запропонованим фондовою біржею.

Локальний валютний ринок – це ринок із проведення операцій у будь-якій валюті між банками-резидентами в межах однієї країни.

Лондонська міжбанківська ставка пропозиції (ЛІБОР) – середня ставка процента, за якою банки в Лондоні надають позики у євровалютах першокласним банкам шляхом розміщення в них депозитів.

-М-

Маржа – величина, на яку курс купівлі або продажу валюти клієнту відрізняється від міжбанківського курсу (премія / дисконт).

Маркет-мейкери (активні учасники) – це банки, що котирують дві сторони (купівля та продаж) курсів основних валют і практично завжди готові виконати обмін відповідних валют при зверненні до них. Котируючи курси, вони ризикують опинитися «поза ринком» та зазнати істотних втрат, але при цьому вони мають доходи від постійного скуповування та перепродажу валюти, що і може вважатися компенсацією означеного ризику.

Маркет-тейкери (пасивні учасники) – це банки, котрі самостійно не котирують курси і звертаються до маркет-мейкерів для здійснення необхідного обміну.

Метод валютної трансляції за поточним обмінним курсом – найпростіший метод, згідно з яким передбачається, що всі статті в іноземній валюті транслюються за поточним валютним курсом на момент складання звітності.

Механізм оподаткування міжнародних фінансових активів – визначає, у який спосіб та за якими ставками оподатковуються доходи від володіння та перепродажу фінансового активу.

Митна політика є органічною самостійною частиною податкової і цінової політики, яка впливає на економіку країни, обмежуючи або розши-

рюючи доступ до внутрішнього ринку країни імпортованих товарів та послуг, а також стримуючи або заохочуючи експорт вітчизняних товарів та послуг.

Мідл-офіс – служба, що забезпечує підтримку дилерів, надає їм консультації і рекомендації фахівців із керування ризиками, економістів, технічних аналітиків, юрисконсультів та ін.

Міжнародна асоціація розвитку (МАР) – організація, що створена з метою забезпечення на пільгових умовах фінансування країн з низьким рівнем доходу, які не мають кредитоспроможності для отримання позик у МБРР.

Міжнародна банківська справа – система методів та підходів до організації й керування міжнародними банківськими операціями, що здійснюються у міжнародному економічному та правовому середовищі.

Міжнародна валютна ліквідність – це здатність певної країни забезпечити своєчасне погашення своїх міжнародних зобов'язань.

Міжнародна ліквідність України – відображені у доларовому еквіваленті міжнародні резерви та інші зовнішні вимоги і зобов'язання органів грошово-кредитного регулювання, а також зовнішні активи та зобов'язання депозитних банків України.

Міжнародна розрахункова грошова одиниця – це валютна одиниця, яка використовується як умовний масштаб для вимірювання міжнародних вимог і зобов'язань, установлення валютного паритету та курсу.

Міжнародна система керування готівкою – розподіл внутрішніх потоків коштів ТНК або переказування кредитно-фінансових ресурсів з однієї країни в іншу, при цьому ТНК організовує грошові потоки всередині системи таким чином, щоб максимально знизити податки, втрати від незалежної кон'юнктури, значної інфляції, зниження курсу валюти.

Міжнародна торгівля на валютному ринку – передбачає укладання угоди між двома і більше національними ринками, відповідно до яких банки різних торговельних центрів взаємодіють один з одним.

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) – організація, створена з метою надання підтримки приватним підприємствам країн, що розвиваються; є головним ініціатором як місцевих, так і зарубіжних приватних інвестицій.

Міжнародна фінансова політика – це сукупність заходів, спрямованих на мобілізацію фінансових ресурсів, їх розподілення та використання, яких вживають учасники міжнародних фінансових відносин для виконання ними їхніх функцій.

Міжнародне фінансове право – сукупність норм та принципів, закріплених юридично, які регулюють міжнародні фінансові відносини.

Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) – найбільша установа, яка на ринкових засадах надає позики країнам, що розвиваються, і є головним ініціатором аналогічного фінансування з інших джерел.

Міжнародний взаємний фонд – це інвестиційний фонд, що вкладає кошти в цінні папери різних країн (у тому числі в різних валютах) з метою диверсифікації ризику та підвищення прибутковості.

Міжнародний грошовий ринок – короткостроковий ринок, на якому фінансові посередники (банки) зводять між собою кредиторів і позичальників.

Міжнародний кредит – це рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин, пов'язаний із наданням у тимчасове користування грошово-матеріальних ресурсів одних країн іншим на умовах платності, строковості, повернення.

Міжнародний ринок банківських кредитів – це сфера ринкових відносин, де здійснюється рух позичкового капіталу між країнами на умовах повернення та платності, формується попит та пропозиція.

Міжнародний ринок касових (поточних) операцій – передбачає торгівлю базовим активом, розрахунки за який здійснюються не пізніше другого робочого дня після укладання угоди.

Міжнародний ринок строкових угод – це ринок, на якому розрахунок здійснюється пізніше ніж на другий робочий день після дати укладення угоди, тобто угода здійснюється більше трьох робочих днів.

Міжнародний фінансовий центр – це місце зосередження банків, спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів, що здійснюють міжнародні валютні, кредитні, фінансові операції, операції з цінними паперами та золотом.

Міжнародний центр розв'язання спірних питань у сфері інвестицій – організація, що створена з метою надання узгоджувальних та арбі-

ражних послуг при вирішенні спірних питань між іноземними інвесторами й урядами країн-позичальників, що виникають безпосередньо у процесі впровадження інвестицій.

Міжнародні банківські служби – характерна форма міжнародного представництва для США, яка може приймати термінові депозити від іноземних клієнтів, не враховуючи діючих в Америці вимог щодо створення обов'язкових резервів.

Міжнародні валютно-фінансові потоки – це потоки іноземних валют чи будь-яких інших фінансових активів, зумовлені економічною діяльністю суб'єктів світового господарства.

Міжнародні інвестиції – це інвестиції, реалізація яких передбачає взаємодію учасників, що належать до різних держав світу.

Міжнародні організації – це створені на основі міжнародного договору і статуту для виконання певних функцій об'єднання суверенних держав, які мають систему постійно діючих органів, володіють міжнародною правосуб'єктністю і засновані відповідно до міжнародного права.

Міжнародні портфельні інвестиції – це вкладання капіталу в іноземні пайові чи боргові цінні папери з метою отримання доходу та без права реального контролю над об'єктом інвестування.

Міжнародні прямі інвестиції – це вкладання капіталу резидентом однієї країни у підприємство-резидент іншої країни з метою набуття довгострокового економічного інтересу та отримання підприємницького прибутку (доходу) в країні інвестування, що забезпечує контроль інвестора над об'єктом інвестування.

Міжнародні резерви України – частина зовнішніх активів Національного банку України, що перебуває під його контролем і може використовуватися для прямого фінансування дефіциту платіжного балансу чи непрямого впливу на розмір цього дефіциту (монетарне золото, резервна позиція України в Міжнародному валютному фонді, спеціальні права запозичення (СДР), що належать Україні, та іноземна валюта).

Міжнародні розрахунки – це система механізмів реалізації грошових вимог та зобов'язань, що виникають між різними суб'єктами у сфері міжнародних економічних відносин.

Міжнародні спільні підприємства – одна з форм міжнародного бізнесу, коли зарубіжний і національний інвестори здійснюють корпоративне

інвестування проєкту, поєднують свої зусилля у керуванні, розподілі доходів і ризику. Ця форма організації міжнародного бізнесу є тривалою, забезпечує комплексність співпраці, спільну відповідальність партнерів за ефективність діяльності підприємства, зменшує інвестиційний ризик, особливо його залежність від політичних чинників, бо місцеві учасники міжнародного спільного підприємства можуть мати політичний вплив, який може знизити ймовірність несприятливих дій уряду.

Міжнародні фінанси з інституціонального погляду – сукупність банків, валютних та фондових бірж, міжнародних фінансових інституцій, регіональних фінансово-кредитних установ, міжнародних та регіональних економічних організацій і об'єднань, через які здійснюється рух світових фінансових потоків.

Міжнародні фінанси як економічна категорія – це фонди фінансових ресурсів, які утворилися на основі розвитку міжнародних економічних (ринкових) відносин і використовуються для забезпечення безперервності й рентабельності суспільного відтворення на світовому рівні та задоволення спільних потреб, які мають міжнародне значення.

Міжнародні фінанси як економічний важіль – застосування різноманітних економічних засобів для досягнення максимального прибутку суб'єкта господарювання або зростання загальної вартості капіталу, що був вкладений у міжнародний бізнес.

Міжнародні фінанси як економічні відносини – це відносини у грошовій формі, що виникають у процесі перерозподілу національних продуктів під час руху товарів, послуг і капіталів на світовому ринку; включають міждержавні й транснаціональні кредитно-фінансові відносини і характеризуються участю в них іноземного елемента.

Міжнародні фінансові активи – це специфічні неречові активи (акції, облігації, векселі, казначейські зобов'язання), що обертаються на світовому фінансовому ринку і являють собою законні вимоги їхніх власників на отримання грошового доходу в майбутньому.

Міжнародні фінансові організації – це економічні організації, створені на основі міждержавних угод для регулювання міжнародних валютних і фінансово-кредитних відносин з метою стабілізації світової економіки.

Монетарний / немонетарний метод валютної трансляції – проведення різниці між грошовими й негрошовими активами та пасивами. Грошові активи та пасиви, такі як готівка та дебіторська заборгованість перераховуються за поточним обмінним курсом, а негрошові, такі як основний капітал та товарно-матеріальні запаси, – за початковим обмінним курсом.

Моніторинг портфелю цінних паперів являє собою безперервний і детальний аналіз загальних тенденцій розвитку фондового ринку в цілому та окремих його секторів; фінансово-економічних показників компаній-емітентів цінних паперів; інвестиційної якості цінних паперів.

-Н-

Науково-технічна політика держави – система цілеспрямованих заходів, які забезпечують комплексний розвиток науки і техніки, упровадження їхніх результатів в економіку країни; визначає пріоритетні напрями у розвитку науки та техніки і всіляку підтримку держави для їхнього розвитку.

Національна валюта – узаконений платіжний засіб на території певної країни.

Національна валютна система – сукупність валютно-економічних відносин, за допомогою яких здійснюється міжнародний платіжний обіг, утворюються і використовуються валютні ресурси країни.

Національно-державні фінанси – це фінанси, які не виходять за межі території однієї держави, здійснюються на основі національного законодавства та мають виключно внутрішньо національний характер, який проявляється у внутрішніх міжбанківських переказах, розрахунках між підприємствами-резидентами, внутрішньодержавних кредитах.

Національний режим – установлення в міжнародних договорах та угодах нормативного положення про те, що юридичні особи і громадяни сторін, що домовляються про здійснення зовнішньоторговельних операцій, взаємно користуються правами місцевих громадян (режим торгівлі, порядок оформлення угод та ін.).

Негативна роль міжнародного кредиту у процесі відтворення полягає в тому, що він: загострює суперечності ринкової економіки; використовується для переказування прибутків із країн-позичальників, посилюючи позиції країн-кредиторів; сприяє створенню та зміцненню в країнах-

боржниках вигідних для країн-кредиторів економічних і політичних режимів; виступає джерелом фінансування війн; використовується для проведення кредитної дискримінації та кредитної блокади.

Негоціація тратт – купівля-продаж векселів або інших цінних паперів, що мають попит на ринку.

Незв'язаний (фінансовий) міжнародний кредит – це кредит, який не має цільового призначення і може використовуватися позичальниками на будь-які цілі.

Неконвертована валюта – це національна валюта, яка функціонує тільки в межах країни та не обмінюється на іноземні валюти.

Непрямий лізинг – вид лізингу, згідно з яким передавання майна у лізинг відбувається через посередника.

Непрямі учасники міжнародного фінансового ринку – це учасники, які не є біржовими членами ринків похідних фінансових інструментів і, відповідно, мусять звертатися до послуг прямих учасників ринку.

Неттинг – це взаємна компенсація зобов'язань і активів між філіями банку чи декількома банками для виявлення чистої позиції під ризиком.

Номінальна ставка доходу міжнародних фінансових активів – дохід у грошовому виразі, отриманий з однієї грошової одиниці вкладень, тобто абсолютний дохід, отриманий від інвестування коштів у фінансовий актив, абсолютну плату за використання коштів.

-0-

Об'єкт лізингової операції – будь-яка форма матеріальних цінностей, яка не зникає у виробничому циклі, а також земельні ділянки та інші природні об'єкти.

Об'єкти фінансових операцій – різноманітні фінансові активи, до яких належать національні гроші, іноземна валюта, цінні папери, дорогоцінні метали, нерухомість.

Облігації «янки-бони» – іноземні облігації, що деноміновані в американських доларах та емітовані за межами США.

Облігації з варантами на акції – облігації, що дають право на придбання (купівлю) акції та сплачуються завжди незалежно від того, чи використано право на підписку.

Облігації з глибоким дисконтом – облігації з купонами, що на вторинному ринку продаються з дисконтом, а щорічний процент за цими облігаціями є нижчим за превалюючий ринковий процент.

Облігації з нульовим купоном – облігації без виплати процентів, що випускаються та обертаються з дисконтом до номіналу, не мають ніяких платежів до настання строку погашення, продаються за ціною, що нижче номінальної, чим і забезпечують прибуток власникові.

Облігаційний міжнародний кредит – кредит, що широко використовується при залученні коштів на довгостроковій основі.

Облігація з можливою зміною процента – облігація з купоном, що може бути змінений у конкретний термін, а утримувач (власник) облігації може прийняти нову ставку або погасити облігацію.

Облігація з плаваючою купонною ставкою – це облігації, купонні платежі за якими один раз на шість місяців устанавлюються на рівні найбільш відомої та репрезентативної процентної ставки грошового ринку плюс / мінус певна маржа, що визначається ступенем ризику.

Облігація з фіксованою ставкою процента – облігація з фіксованою відсотковою ставкою, без права дострокового погашення та конвертації в акції.

Одержувач грошей за векселем (бенефіціар) – особа, яка виставляє вексель до оплати й отримує гроші за векселем.

Оперативний лізинг – це договір (угода) лізингу, в результаті укладання якого лізингодержувач на своє замовлення отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, менший від терміну, за який амортизується 90 % вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору. Після закінчення терміну договору оперативного лізингу він може бути продовжений або об'єкт лізингу підлягає поверненню лізингодавцеві і може бути переданий у користування іншому лізингодержувачу за договором лізингу.

Операції з капіталом – операції, що спрямовуються на керування ним в умовах ризику та невизначеності економічної кон'юнктури. Тут пе-

реважають страхові операції, включаючи хеджування, операції застави, у тому числі іпотека.

Операції з офіційними валютними резервами – підсумкова стаття платіжного балансу, що відображає операції з офіційними валютними резервами, в яких беруть участь державні валютні органи й у результаті яких відбуваються зміни як величини, так і складу центральних офіційних золотовалютних резервів.

Операції з переказу грошей – операції, що охоплюють усі форми та види розрахунків (операції з обміну «гроші – товар») та трансферти (рух грошей в одному напрямі).

Операції «своп» – різновид валютних угод, що поєднують у собі поточну та строкову операції.

Операційний ризик – ризик неналежного функціонування керівних систем, що призводить до фінансових втрат; охоплює ризик втрат у зв'язку з порушеннями в системі контролю банку за діяльністю персоналу в галузі обліку та за роботою комп'ютерних систем, до яких існує легкий доступ, містить також ризик людських помилок і ризики технічних порушень у функціонуванні систем.

Опціон – це різновид строкової угоди, яка надає його власнику право (не зобов'язує, як форвард чи ф'ючерс) купити або продати товар, валюту чи фінансовий інструмент протягом певного терміну часу за обумовленою ціною в обмін на сплату визначеної суми (маржі, премії); він не є обов'язковим для виконання.

Офшорний банківський (фінансовий) центр – фінансовий центр, де можна проводити операції, що не підпадають під національне регулювання і не вважаються складовою економіки.

-П-

Пайовий інвестиційний траст акумулює кошти інвесторів та вкладає їх у фіксований портфель активів, що не змінюється протягом усього терміну дії фонду.

Паралельні облігації – це облігації одного випуску, що розміщується одночасно в кількох країнах у валютах цих країн.

Паралельні позики – взаємні позики в різній валюті, що надаються водночас компаніями двох різних держав.

Паритет купівельної спроможності – це показник відносної купівельної спроможності різних валют. Він визначається шляхом зіставлення цін на певний товар у різних країнах у перерахунку (через обмінний курс) на «базову валюту», як правило, на американський долар.

Пасив розрахункового балансу – всі зобов'язання та інвестиції іноземців у цій країні.

Пасивна модель управління портфелем цінних паперів передбачає створення диверсифікованих портфелів із заздалегідь визначеним на довгострокову перспективу рівнем ризику; є ефективним для тих портфелів, які складаються із низько ризикових довгострокових цінних паперів. За таких умов портфель протягом тривалого часу залишається незмінним та реалізує головну свою перевагу – низький рівень накладних витрат.

Первинний ринок – ринок, на якому відбувається початкове розміщення емітованих цінних паперів.

Перевідступлення виручки за акредитивом (цесія) – це перевідступлення бенефіціаром виручки за акредитивом повністю або частково на користь субпостачальника (зробити цесію). Той факт, що в акредитиві не вказано, що він є переказним, не стосується права цесії: за дорученням бенефіціара за акредитивом цесіонер одержує після цього від банку заяву, в якій останній обіцяє йому виплату певної суми з тих сум, що надійшли у розпорядження за акредитивом.

Переказний (трансферабельний) акредитив – надає бенефіціару право давати вказівки банку провадити оплату, акцепт або купівлю тратт (документів), передати акредитив повністю або частинами одному або кільком третім особам (другим бенефіціарам). Другі бенефіціари не мають права подальшого передавання трансферабельного акредитива.

Переказний вексель – це безумовний письмовий наказ, адресований однією особою (векседавцем) іншій особі (платникові) і підписаний особою, яка видала вексель, про виплату на вимогу або на певну дату суми грошей третьому учасникові (одержувачу) за його наказом, або пред'явникові.

Пластикова картка – це персоніфіцирований платіжний інструмент, який надає особі, що нею користується, можливість безготівкової

оплати товарів та / або послуг, а також отримання готівки у відділеннях (філіях) банків і банківських автоматах (банкоматах); інструмент безготівкових розрахунків і засіб отримання кредиту, а також фінансовий інструмент, який дозволяє її власникові керувати своїм банківським рахунком прямо з торговельної чи сервісної організації.

Платіж готівкою включає всі види розрахунків, за якими товар оплачується повністю: у період від моменту його готовності для експортера до моменту переходу товару або товаророзпорядчих документів у розпорядження покупця; у момент переходу товару чи зазначених документів до покупця. Формами розрахунку при готівковому платежі може бути чек, переказ, акредитив, інкасо.

Платіжний агент – це банк, що уповноважений емітентом сплачувати відсотки власникам облігацій та проводити їх погашення після отримання грошей від емітента.

Платіжний баланс – це балансовий рахунок міжнародних операцій як вартісне вираження всього комплексу світогосподарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та платежів; агреговане віддзеркалення економічних відносин країни з рештою світу протягом певного періоду; статистичний звіт, де у систематичному вигляді наводяться сумарні дані про зовнішньоекономічні операції цієї країни з іншими країнами світу за певний проміжок часу.

Платіжний баланс за певний період (місяць, квартал, рік) складається на основі статистичних показників про здійснені за цей період зовнішньоекономічні дії і дає змогу аналізувати зміни в міжнародних економічних зв'язках країни, масштабах і характері її участі у світовому господарстві.

Платіжний баланс на певну дату існує у вигляді співвідношення платежів та надходжень, які з дня на день постійно змінюються. Стан платіжного балансу визначає попит і пропозицію національної та іноземної валюти на цей момент, і він є одним із чинників формування валютного курсу.

Платник за векселем (трасат) – особа, якій адресований наказ про оплату векселя.

Платність як принцип міжнародного кредиту – означає необхідність не тільки прямого повернення позичальником отриманих від банку кредитних ресурсів, а й оплати права їх використання.

Платоспроможність – спроможність позичальника своєчасно і повністю розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Повернення як принцип міжнародного кредиту – відображає необхідність своєчасного повернення отриманих від кредитора фінансових ресурсів після завершення їх використання позичальником.

Повна конвертованість валюти – це відсутність будь-якого контролю та обмежень за поточними і капітальними операціями, а також відсутність обмежень на експорт та імпорт товарів і послуг, які можуть вплинути на їх ціну.

Повний строк міжнародного кредиту – це строк від початку використання кредиту до його повного погашення. Цей строк визначається за формулою:

$$C_{\Pi} = P_{В} + P_{\Pi} + P_{\text{Поч}},$$

де $P_{В}$ – період використання кредиту, який включає період поставки товару і визнання покупцем заборгованості за кредитом шляхом акцепту векселів експортера;

P_{Π} – пільговий період, тобто період між закінченням використання кредиту і початком його погашення;

$P_{\text{Поч}}$ – період погашення – це період, протягом якого здійснюється погашення кредиту.

Поворотність міжнародних фінансових активів – відображає розмір витрат обігу або сукупних витрат з інвестування в певний фінансовий актив та перетворення цього активу на готівку.

Податкова політика являє собою сукупність економічних, фінансових і правових мір держави по формуванню податкової системи країни з метою забезпечення фінансових потреб держави, окремих соціальних груп суспільства, а також розвитку економіки країни за рахунок перерозподілу фінансових ресурсів.

Податковий ризик – ризик того, що існує вірогідність зміни податкового законодавства, а саме режиму оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, введення нових податків, зборів, зміна відсоткових ставок оподаткування (даний ризик не страхують).

Подільність міжнародних фінансових активів – мінімальний обсяг активу, який можна купити чи продати на ринку.

Позитивна роль міжнародного кредиту у процесі відтворення полягає в тому, що він: стимулює зовнішньоекономічну діяльність країни; створює сприятливі умови для зарубіжних приватних інвестицій; забезпечує безперервність міжнародних розрахункових та валютних операцій; підвищує економічну ефективність зовнішньої торгівлі та інших видів зовнішньоекономічної діяльності.

Політика у сфері міжнародних фінансів – політика, в основі якої лежить керування валютно-фінансовими і кредитними відносинами, і яка пов'язана з міжнародним поділом праці, формуванням і погашенням державного зовнішнього боргу, з участю нашої країни в діяльності міжнародних організацій, у тому числі міжнародних фінансових організацій.

Політичний ризик – можливість експропріації активів, зміни в політиці оподаткування, обмеження на валютні операції або інші зміни, що торкаються ділового клімату країни інвестування.

Портфель агресивного зростання – це портфель, націлений на максимальний приріст капіталу, є досить ризикованим, але високоприбутковим. Складається виключно з тих цінних паперів, курсова вартість котрих, як очікується, зростатиме.

Портфель доходу орієнтується на отримання високого рівня поточного доходу – процентних та дивідендних виплат, формується з цінних паперів, що характеризуються помірним зростанням курсової вартості та високим рівнем поточних виплат.

Портфель зростання зорієнтований на зростання власної капітальної вартості разом із отриманням дивідендів, формується з цінних паперів, курсова вартість яких зростає.

Портфель консервативного зростання – це портфель, який має на меті збереження капіталу і є найменш ризиковим; складається з цінних паперів відомих компаній, котрі характеризуються невисокими, але стійкими темпами зростання курсової вартості. Склад такого портфеля залишається незмінними протягом значного проміжку часу.

Портфель подвійного призначення складається з цінних паперів, що приносять його власнику високий рівень доходу при зростанні вкладеного капіталу (використовується два типи акцій, що випускаються інвес-

тиційними фондами подвійного призначення: перший тип акцій приносить високий дохід, другий – приріст капіталу).

Портфель прибуткових цінних паперів складається з цінних паперів, що приносять високий дохід за умов середнього рівня ризику.

Портфель регулярного доходу формується з високонадійних цінних паперів та приносить середній дохід за умов мінімального рівня ризику.

Портфель середнього зростання націлений на приріст капіталу за умов помірного ступеня ризику вкладень і являє собою поєднання інвестиційних якостей агресивного та консервативного портфелів. При цьому надійність визначають цінні папери консервативного зростання, а дохідність – цінні папери агресивного зростання.

Портфель цінних паперів – це сукупність цінних паперів, що належить одній фізичній або юридичній особі та виступає цілісним об'єктом керування.

Поточний / непоточний метод валютної трансляції дозволяє перерахувати поточні активи та пасиви за поточним обмінним курсом, а довгострокові активи та пасиви – за своїм історичним курсом, тобто за курсом, що існував під час придбання активу або прийняття зобов'язання.

Похідні інструменти світового фінансового ринку (деривативи) – фінансові інструменти, механізм випуску та обігу яких пов'язаний із купівлею-продажем певних фінансових чи матеріальних активів.

Поштовий переказ – це такий спосіб платежу, коли покупець платить банку за необхідну валюту, а банк відправляє інструкції поштою або надає покупцеві вексель на пред'явника, а покупець відправляє його авіапоштою продавцеві (одержувачу платежу).

Прибуткові статті платіжного балансу – це статті, які відображають джерела грошових коштів. Наприклад, експорт товарів і послуг; витрати іноземних туристів у даній країні; депозити нерезидентів у депозитних установах даної країни; продаж золота чи національної валюти нерезидентам.

Приватний міжнародний кредит – кредит, наданий приватним особам.

Приватноправові (приватні) біржі – фондові біржі, які являються самостійними установами та функціонують у формі корпорацій або приватних установ.

Принцип подвійного запису у платіжному балансі полягає в тому, що кожна операція має дві сторони – дебет і кредит, відповідно до цієї облікової системи загальна сума на дебеті повинна завжди бути рівною загальної сумі на кредиті.

Проблеми комп'ютеризації й інформатизації ринків – прийняття рішень базується на складному комп'ютерному моделюванні, статистичному аналізі великих масивів даних і застосуванні методів математично-статистичних симуляцій і нейронних систем прогнозування.

Проектне фінансування – сучасна форма довгострокового міжнародного кредитування, де мова йде про кредитування інвестиційних проєктів на визначений термін, при цьому основні етапи інвестиційного циклу пов'язані між собою і входять у компетенцію певного банківського синдикату.

Проміжний міжнародний кредит – кредит, що надається для змішаних форм вивезення капіталів, товарів і послуг, наприклад, у вигляді виконання підрядних робіт.

Простий банківський вексель – це безумовне письмове зобов'язання однієї особи перед іншою виплатити певній особі за наказом векселедавця чи пред'явника обумовлену суму грошей на вимогу або на фіксовану дату, або на визначений момент у майбутньому.

Прості облігації – облігації з фіксованою процентною ставкою, без права дострокового погашення та конвертації в акції.

Процентні свопи – форма обміну борговими зобов'язаннями, коли сторони обмінюються характеристиками ставок за їхніми борговими зобов'язаннями, тобто засобами нарахування доходів за кредитами.

Процесінговий центр веде базу даних платіжної системи, яка обслуговує платіжні картки, у ньому зберігається інформація про ліміти держателів пластикових карток.

Пряме зарубіжне інвестування – комплексна діяльність, що включає напрями: переказування капіталу у формі кредитів між прямим інвестором і його підрозділами; контролююче інвестування; джерело коштів операцій за кордоном; баланс руху платежів, а також приносить підприємствам отримання прибутків на іноземних ринках.

Пряме котирування (європейський варіант) – передбачає те, що фіксована кількість іноземної валюти котирується проти змінюваної кількості національної валюти.

Прямий лізинг – вид лізингу, згідно з яким власник майна сам, без посередників здає об’єкт у лізинг. Це дає змогу виробникові одержувати всі економічні переваги від лізингу своєї продукції і використовувати їх на розширення та технічну реконструкцію виробництва.

Прямий міжнародний лізинг являє собою угоду, де всі операції здійснюються між комерційними організаціями з правом юридичної особи з двох різних країн.

Прямі зарубіжні інвестиції – категорія міжнародних інвестицій, за допомогою яких резидент однієї країни реалізує довгострокові інтереси у підприємстві-резиденті іншої країни.

Прямі учасники міжнародного фінансового ринку – біржові члени відповідних ринків похідних фінансових інструментів, що укладають угоди за свій рахунок і / чи за рахунок і за дорученням клієнтів, які не є членами біржі.

Публічно-правові (державні) біржі – фондові біржі, які контролюються державою та створюються на основі Закону про біржі.

-Р-

Рахунки капіталу України – статутний фонд Національного банку України, його загальні та спеціальні резерви й інші статті, зокрема результати переоцінки основних фондів, результати діяльності минулого і поточного років та резерви за сумнівними активами.

Рахунок лоро – депозити до запитання (поточний операційний рахунок), підтримувані іноземним банком-кореспондентом у вітчизняному банку.

Рахунок ностро – рахунок, підтримуваний вітчизняним банком в іноземному банку за кордоном.

Реальна процентна ставка міжнародного кредиту – це номінальна ставка за вирахуванням темпу інфляції за певний період.

Реальна ставка доходу міжнародних фінансових активів – абсолютний дохід, отриманий від інвестування коштів у фінансовий актив за вирахуванням темпів інфляції.

Ревальвація – підвищення вартості однієї валюти щодо інших валют у системі фіксованих валютних курсів.

Револьверний акредитив – це акредитив, який покриває вартість часткових поставок в разі, коли покупець віддає розпорядження поставити замовлений товар певними частинами через певні проміжки часу (договір про поставку партіями).

Регіональна валютна система – це договірно-правова форма організації валютних відносин між групою країн, яка відображає особливості функціонування економічних відносин в окремих регіонах світу.

Регіональний ризик – це ризик, пов'язаний з діяльністю в тому чи іншому регіоні, в окремій країні.

Регіональний ризик спричиняють політичні й економічні події, які відбуваються в країні імпортера і які стали причиною постійного чи термінового призупинення виплат продавцю; також включає ризик відсутності конвертованості: неможливість власника валюти даної країни конвертувати її у валюту іншої країни внаслідок обмеження, накладеного урядом.

Режим валютного курсу – механізм визначення номінального обмінного курсу на валютному ринку, який є регламентованою часткою участі держави.

Резервна валюта – це національна валюта провідних країн світу, що накопичується центральними банками інших країн як резерв коштів для міжнародних розрахунків.

Резервна позиція у МВФ – це вимоги держави-члена до МВФ, що визначаються на базі співвідношення активів Фонду у валюті даної держави та розміру її квоти у Фонді як різниця між квотою й авуарами МВФ в її (держави-члена) валюті за вирахуванням грошових авуарів Фонду, отриманих державою-членом у вигляді кредитів МВФ та залишків на рахунку МВФ № 2, що не перевищує однієї десятої відсотка від квоти держави-члена.

Резервні гроші України – сума готівки в обігу, депозитів комерційних банків у НБУ як у національній, так і в іноземній валюті, депозитів інших клієнтів у НБУ в національній валюті та нарахованих витрат за ними.

Рейтинг економічного ризику складається з таких показників: рівень зовнішнього боргу; спроможність погашати заборгованість; рівень залежності країни від іноземних позик, що використовуються для фінансу-

вання дефіциту бюджету; ступінь диверсифікації економіки; темпи та стабільність економічного зростання; рівень інфляції.

Рейтинг позичальників – класифікація позичальників залежно від їх можливостей щодо залучення коштів на ринку банківських кредитів обслуговування. У даних класифікаціях установлюється клас клієнтів і певні характеристики, за якими їх відносять до того чи іншого класу; кредитні рейтинги агентства, що відповідають конкретним класам позичальників, і ризику неповернення позики для різних класів позичальників.

Рейтинг політичного ризику – це рейтинг, який ґрунтується на оцінках поточної політичної ситуації в країні, можливих несприятливих змінах у політичній ситуації в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі, прогнозі виконання зобов'язань держави до погашення зовнішнього боргу в даний момент і в майбутньому.

Рейтинг трансфертного ризику базується на оцінках адекватності міжнародних резервів, внутрішнього валютного контролю в країні, контролю за рухом капіталів і враховує економічний рейтинг.

Рекапіталізація боргу – обмін боргів на облігації боржників або надання нових кредитів із цільовим призначенням сплати минулих боргів.

Ризик банкрутства – небезпека в результаті неправильного вибору вкладень капіталу, повної страти підприємцем власного капіталу та неможливість його розрахуватися за зобов'язаннями, у результаті чого підприємець стає банкрутом.

Ризик зниження дохідності – виникає в результаті зменшення розміру відсотків та дивідендів портфельних інвестицій, вкладень та кредитів.

Ризик контрагента в міжнародній банківській справі є різновидом кредитного ризику, який стосується ситуації поточних фінансових взаємин з партнером, а саме, це вірогідність того, що інші учасники ринку не зможуть здійснити розрахунок за угодою, чи ризик того, що клірингова палата не зможе виконати гарантії за розрахунками за угодами у зв'язку з невиконанням своїх зобов'язань окремими учасниками.

Ризик країни – ризик, пов'язаний із діяльністю в одній країні.

Ризик ліквідності активів в міжнародній банківській справі визначається здатністю ліквідувати активи на різних сегментах фінансового ринку.

Ризик ліквідності фондування в міжнародній банківській справі (залучення грошових ресурсів) визначається зниженням здатності фінансувати прийняті позиції за угодами, коли настають терміни їхньої ліквідації, покривати грошовими ресурсами грошові вимоги контрагентів, а також вимоги забезпечення.

Ризик представництва в міжнародній банківській справі (агентський ризик) визначається конфліктом інтересів між власниками (кредитною організацією та її акціонерами) і персоналом. Фахівці, керуючись власним інтересом, можуть приймати рішення, які суперечать основним стратегічним цілям банку.

Ризик репутації в міжнародній банківській справі – це ризик виникнення суттєвих негативних змін у публічній думці про банк, що може призвести до критичних втрат у залученні грошових ресурсів і клієнтів; може бути обумовлений діями, що створюють постійний негативний імідж, який стосується всіх операцій банку, внаслідок чого підривається його репутація на певному ринку.

Ризик упущеної вигоди – це ризик виникнення непрямих (побічних) фінансових збитків у результаті нездійснення будь-якого заходу.

Ризикованість міжнародних фінансових активів – невизначеність, пов'язана з величиною та часом отримання доходу за даним активом у майбутньому.

Ринки золота – це спеціальні центри торгівлі золотом, де здійснюється його регулярна купівля-продаж за ринковими цінами з метою промислово-побутового споживання; приватної тезаврації; інвестицій; страхування ризику; спекуляції; придбання необхідної валюти для міжнародних розрахунків.

Ринковий ризик – це ризик, пов'язаний із проблемами, що стосуються товарів, цін, конкуренції та купівельної спроможності. Це може бути й можливість виникнення та продажу товарів-підробок, і раптова зміна споживчого попиту, і неправильний вибір дизайну, і непідходящий розмір товарів.

Ринок банківських кредитів – ринок індивідуалізованих, не стандартизованих боргових зобов'язань, що, як правило, виключають існування вторинного ринку.

Ринок капіталів – ринок зобов’язань тривалістю більше одного року, тобто довгострокових боргових зобов’язань, акцій та їх похідних (деривативів).

Ринок поточних операцій – ринок, на якому обмін здійснюється не пізніше другого робочого дня, не рахуючи дня укладання угоди.

Ринок строкових операцій – ринок операцій купівлі-продажу активів, за яких платіж здійснюється через певний термін за курсом, зафіксованим у момент укладання угоди.

Рівновага платіжного балансу – передбачає те, що загальна сума платежів за міжнародними операціями країни відповідає бюджету і держава може підтримувати рівень витрат відповідно до бюджету.

Розрахунковий (кліринговий) банк здійснює оперативні взаєморозрахунки банків-членів платіжної системи, що обслуговує платіжні картки, які для цього відкривають кореспондентські рахунки у розрахунковому банку.

Розрахунковий баланс – це статистична таблиця, яка відображає відношення грошових вимог і зобов’язань даної країни до відповідних показників інших країн.

Розрахунок чеками – форма безготівкових розрахунків, у якій використовуються розрахункові чеки.

Ролловерний депозитний сертифікат є контрактним депозитом, а його умови узгоджуються між емітентом та депонентом.

Роялті – компенсація за використання патенту, авторського права, власності (певний відсоток від обсягу продажу); плата за право розроблення природних ресурсів (різновид податку).

-С-

Сальдо розрахункового балансу – різниця між вартістю вимог та зобов’язань, надходжень та платежів за кожним із балансів міжнародних розрахунків.

Самурайські облігації – іноземні облігації, що деноміновані в японських єнах та емітовані за межами Японії.

Світова валютно-фінансова система – форма організації валютно-фінансових відносин, які обслуговують міжнародний рух капіталу і факторів виробництва або які функціонують самостійно, що закріплено в міжнародних угодах.

Світове фінансове середовище – це середовище, яке визначає умови зростання світового фінансового ринку і впливає на рішення, що приймаються керівниками банків, керівниками фінансів корпорацій та інвесторами.

Світовий грошовий ринок включає валютний ринок, ринок короткострокових позичок, ринок короткострокових фінансових активів та їхніх похідних.

Світовий євrorинок – це світовий фінансовий ринок, на якому операції з різними фінансовими інструментами здійснюються в євровалютах. Він включає певні частини грошового ринку, ринку капіталів, ринку банківських кредитів.

Світовий ринок банківських кредитів – це ринок індивідуалізованих, не уніфікованих боргових зобов'язань, які зазвичай виключають існування вторинного ринку.

Світовий ринок капіталу – це ринок зобов'язань тривалістю більше одного року, тобто довгострокових цінних паперів (акцій, облігацій та їх похідних, векселів, виписаних на термін понад один рік).

Світовий фінансовий ринок об'єднує національні фінансові ринки країн та міжнародний фінансовий ринок, що різняться умовами емісії та механізмом обігу фінансових активів. До складу світового фінансового ринку належить система офіційної міжнародної фінансової допомоги, яка передбачає особливі умови перерозподілу фінансових ресурсів (міжнародне кредитування, кредити міжнародних організацій) і міжнародний рух золотовалютних резервів, що складаються з офіційних та приватних резервних фінансових активів.

Світовий фінансовий ринок з інституціонального погляду – це сукупність банків, спеціалізованих фінансово-кредитних установ, фондових бірж, через які здійснюється рух світових фінансових потоків та які є посередниками перерозподілу фінансових активів між кредиторами і позичальниками, продавцями та покупцями фінансових ресурсів.

Світовий фінансовий ринок з функціонального погляду – це система ринкових відносин, у якій об'єктом операцій виступає грошовий капітал і яка забезпечує акумуляцію та перерозподілі світових фінансових потоків, створюючи умови для безперервності та рентабельності виробництва.

Світові гроші – це гроші, які обслуговують економічні, політичні та культурні міжнародні відносини.

Своп валютного виразу боргу проявляється, коли свопи дозволяють їх учасникам обмінювати валюти як основної суми боргу (валютного наповнення заборгованості), так і доходів від позики у вигляді відсотків.

Свопові пункти – форвардний пункт, де проводиться котирування форвардного постачання валюти.

Сек'юритизація – переважання на ринку позичкових капіталів емісії цінних паперів над банківськими кредитами, оскільки останні є менш привабливими для представників промислово розвинених країн.

Селективний ризик – ризик неправильного вибору видів вкладень капіталу, виду цінних паперів для інвестування порівняно з іншими видами цінних паперів під час формування інвестиційного портфелю.

Середній строк міжнародного кредиту – показує, на який період у середньому припадає вся сума кредиту та використовується для порівняння ефективності кредитів з різними умовами, а також включає повністю пільговий період і половину строку використання і погашення кредиту. Цей строк визначається за формулою:

$$C_{CP} = \frac{1}{2} P_B + P_{\Pi} + \frac{1}{2} P_{Поч},$$

де P_B – період використання кредиту, який включає період поставки товару і визнання покупцем заборгованості за кредитом шляхом акцепту векселів експортера;

P_{Π} – пільговий період, тобто період між закінченням використання кредиту і початком його погашення;

$P_{Поч}$ – період погашення – це період, протягом якого здійснюється погашення кредиту.

Сальдо базового балансу – це сумарний результат поточного балансу і балансу руху довгострокового капіталу, тобто сума чистого балансу

поточного рахунка і чистого балансу рахунка руху довгострокового капіталу дорівнює нулю.

Світова валютна система – інституційно-функціональна форма організації міжнародних валютно-фінансових відносин, яка склалася внаслідок еволюції світового господарства і юридично закріплена міждержавними домовленостями.

Середньострокові євроноти – іменні зобов'язання, що випускаються боржником самостійно та адресовані зазвичай певним (визначеним) інвесторам.

Сильна валюта – це валюта, яка характеризується стабільним валютним курсом, що відповідає макроекономічним закономірностям.

Синдиковані і консорціальні міжнародні кредити – дають змогу позичальникові мобілізувати особливо великі суми на довгий строк, тому що кредитором виступає не один банк, а кілька – «синдикатів» чи кілька десятків банків – «консорціумів».

Системи рейтингу кредитів за якістю – важливий інструмент систематичного оцінювання ступеня кредитного ризику, що розроблюється банками при наданні різних видів кредитів для спрощення та полегшення процесу прийняття рішення про надання кредитів співробітниками банків.

Системний ризик у міжнародній банківській справі пов'язаний із:

- сценарієм, коли розпад фірми, сегмента чи ринку системи розрахунків може викликати руйнівні процеси як окремих сегментів фінансового ринку, так і фінансового ринку в цілому, руйнуючи одну фінансову інституцію за іншою;

- «кризою довіри» серед інвесторів, що створюють ситуацію неліквідності на ринку.

Слабка валюта – валюта, яка не характеризується стабільним валютним курсом; її курс не відповідає макроекономічним закономірностям.

Спекулянти – особи, які укладають угоди виключно з метою заробити на сприятливому русі курсів, і тому рух курсу для них є бажаним; також здійснюють купівлю (продаж) контрактів, щоб пізніше продати (купити) їх за вищою (нижчою) ціною і не мають на меті страхувати сучасні й майбутні позиції від курсового ризику.

Спекулятивні операції – короткострокові фінансові дії з отримання прибутку у вигляді різниці у процентах з отриманих кредитів. До них належать: валютний арбітраж, процентний арбітраж, операції своп, валютна спекуляція тощо.

Спеціальна міжнародна банківська корпорація – це створена банком корпорація для проведення міжнародних операцій, міжнародної банківської справи, пайових вкладень в акції, спеціалізованого фінансування.

Спеціальний стандарт поширення інформації – стандарт, який вимагає від країн, які збираються вийти на міжнародні ринки капіталів, оприлюднити відповідну (визначену стандартом) інформацію щодо стану справ у реальному, фінансовому та зовнішньому секторах економіки і сфері державних фінансів. При цьому встановлено мінімальні вимоги щодо періодичності та своєчасності оприлюднення такої інформації.

Спеціальні права запозичення (СДР) – штучний кошик валют, який використовується Міжнародним валютним фондом для цілей міжнародного обліку та деякими країнами для прив'язування курсів їхніх валют; це сума специфічних вартостей чотирьох валют (курси яких визначаються до долара США) на підставі валютного курсу, що котирується в даний час на лондонському ринку.

Списання боргу застосовується в крайньому випадку. Такий випадок виникає лише тоді, коли іноземні зобов'язання перевищують платоспроможність певної країни. У такій ситуації держава-позичальник змушена відволікати частину власного ВВП, необхідного для національного господарського розвитку, на погашення зовнішньої заборгованості, яка, по суті, стає додатковим податком на громадян даної країни. Така ситуація не стимулює економічного зростання, і додатковий «борговий навіс» знижує доходи громадян і гальмує національні інвестиції. При невеликому розмірі іноземного боргу обсяг виплат практично збігається з обсягом зобов'язань, тобто зовнішній борг має шанс бути виплаченим повністю. Чим більший борг, тим меншими стають виплати за ним. Зі збільшенням запозичень падає і ринкова ціна іноземного боргу. У цьому випадку і виникає необхідність списання частини боргу.

Співменеджери – це банки, що входять до групи організаторів (менеджерів) позики та приймають участь у керуванні емісією.

Спред – величина, на яку курс продажу (вищий) відрізняється від курсу купівлі (нижчий).

Ставка ЛІБОР – ставка, під яку банки позичають один одному грошові кошти на Лондонському міжбанківському ринку.

Ставка СІБОР – сінгапурська ставка пропозиції грошових коштів за міжбанківськими депозитами.

Стратегія затримки платежів означає, що фірма затримує отримання платежів на рахунки дебіторів, коли очікується посилення іноземної валюти, і затримує розрахунки із постачальниками та кредиторами, коли очікується послаблення іноземної валюти.

Стратегія прискорення платежів означає інкасацію іноземної валюти на рахунки дебіторів до строків, коли очікується послаблення іноземної валюти, і розрахунки з постачальниками та кредиторами до строків, коли очікується посилення іноземної валюти.

Стратегія розподілу ризику – це угода між компаніями, де покупець і продавець узгоджують взяття на себе певної частини втрат, пов'язаних із коливаннями валютних курсів, незалежно від того, які втрати компанія матиме насправді.

Стренгл – поєднання опціонів «кол» і «пут» на ті самі активи з однаковим терміном закінчення контрактів, але з різними цінами виконання. За своєю технікою дана комбінація приваблива для продавця опціонів, оскільки відкриває можливість дістати прибуток за більш широкого діапазону коливань курсу акцій.

Стреп – комбінація з одного опціону «пут» і двох опціонів «кол». Дати закінчення контрактів однакові, а ціни виконання можуть бути однаковими або різними. За всіма опціонами інвестор займає або довгу або коротку позицію. Покупець застосовує таку комбінацію, якщо прогнозує підвищення курсу акцій.

Стріп – комбінація, що склалася з одного опціону «кол» і двох опціонів «пут». Вони мають однакові дати закінчення контрактів, ціни виконання можуть бути однаковими або різними. Інвестор займає ту саму позицію за всіма опціонами. Стріп застосовується в тому випадку, коли є підстави очікувати зниження курсу акцій.

Строк лізингової угоди – це період лізингу, тобто строк дії угоди, який залежить від строку служби устаткування, періоду амортизації устаткування, циклу появи дешевшого аналога об'єкта угоди, динаміки інфляційних процесів, кон'юнктури ринку позичкових капіталів.

Строк міжнародного кредиту – це також одна із важливих умов міжнародного кредиту, на яку впливають: цільове призначення, співвідношення попиту та пропозиції аналогічних кредитів, розмір контракту, національне законодавство, традиційна практика кредитування, міждержавні угоди.

Строкові угоди – це операції купівлі-продажу валютних та фінансових ресурсів, в рамках яких платіж (поставка визначеної суми у конкретних грошових одиницях) здійснюється в обов'язковому порядку через установлений проміжок часу (зазвичай від одного тижня до півроку). Дозволяють їх учасникам фіксувати до терміну виконання угоди курс іноземної валюти, що склався на дату підписання останньої.

Строковість як принцип міжнародного кредиту – передбачає необхідність його повернення не в будь-який прийнятний для позичальника час, а в чітко визначений строк, зафіксований у кредитній угоді.

Суб'єкти міжнародних фінансів – це держава, міжнародні організації, юридичні особи (транснаціональні корпорації, транснаціональні банки, фінансово-кредитні організації, біржі), фізичні особи.

Сума (ліміт) кредиту – частина позичкового капіталу, який надається в товарній або грошовій формі позичальникові.

-Т-

Тезаврація – накопичення золота приватними особами у вигляді скарбів або страхових фондів.

Телеграфний (електронний) переказ – це такий спосіб платежу, коли покупець платить банку за необхідну валюту, а банк передає по телеграфному чи електронному зв'язку платіжні інструкції банку кореспонденту, в якому зберігається валютний депозит.

Теп депозитний сертифікат має фіксований термін погашення, а його сума сягає одного мільйона доларів та більше. Випускається не тільки у визначеній кількості, а й на терміни, що відповідають потребам клієнтів, – від одного місяця до п'яти років.

Термін обігу міжнародних фінансових активів – проміжок часу до кінцевого платежу або вимоги ліквідації (погашення) фінансового активу.

Типова єврооблігація – це борговий цінний папір на пред'явника у формі сертифіката з фіксованою процентною ставкою, за яким дохід сплачується один раз на рік, а погашення відбувається наприкінці терміну одноразовим платежем або протягом певного терміну із фонду погашення.

Товар валютного ринку – будь-яка фінансова вимога, визначена в іноземній валюті.

Товариство світових міжбанківських фінансових телекомунікацій (СВИФТ) – автоматизована система здійснення міжнародних платежів через комп'ютерну систему, тобто найбільша міжнародна мережа, що зв'язує національні клірингові та банківські мережі, утворюючи світову фінансову систему телекомунікацій.

Товарний (документарний) акредитив передбачає, що покупець дає доручення банку, який обслуговує, відкрити такий товарний акредитив, де вказується найменування товару та документи, котрі необхідно пред'явити для отримання платежу.

Товарний міжнародний кредит – міжнародний кредит, що надається експортерами своїм покупцям у товарній формі з умовою майбутнього покриття платежем у грошовій чи іншій товарній формі.

Торгівельний баланс – це співвідношення вартості експорту та імпорту. Економічний зміст активу чи дефіциту торговельного балансу щодо конкретної країни залежить від її становища у світовому господарстві, характеру її зв'язків з партнерами та загальної економічної політики.

Трансакційний валютний ризик (поточний ризик потенційних збитків) – це ймовірність збитків, які пов'язані зі змінами валютного курсу за контрактами, що вже укладені і за якими платіж має відбутися через певний проміжок часу в майбутньому.

Транзитний (непрямий) міжнародний лізинг – лізингова операція, в якій лізингодавець однієї країни бере кредит чи купує необхідне устаткування в іншій країні і постачає його орендатору, котрий перебуває в третій країні.

Транснаціоналізація банківського капіталу – багатопланове явище, яке в сучасних умовах являє собою переміщення значної частини активів банків за кордон, базування за межами країни банківських послуг, налагодження місцевих довгострокових зв'язків промислових компаній і ба-

нків однієї і тієї самої країни за кордоном, відбувається також передання інформації, нових технологій, досвіду ведення банківської справи.

Транснаціональна корпорація – це група компаній приватної, державної або змішаної форм власності, що розташована в різних країнах, при цьому одна чи більше з цих компаній може суттєво впливати на діяльність інших, особливо у сфері обміну знаннями і ресурсами; група підприємств, що функціонують у різних країнах, але керуються штаб-квартирою, що розташована в одній конкретній країні.

Транснаціональний банк – значний кредитно-фінансовий комплекс універсального типу, який має у своєму розпорядженні, як правило, широку мережу закордонних підприємств і систему участі; контролює за підтримки держави валютні й кредитні операції на світовому ринку; головний посередник при міжнародному русі позичкового капіталу.

Транснаціональний банківський капітал – це сукупність грошових капіталів, залучених транснаціональними банками для кредитно-розрахункових та інших операцій у різних країнах світу з метою отримання найбільшого прибутку.

Трансфертна ціна – це ціна, що обслуговує внутрішні операції між структурними підрозділами ТНК у різних країнах, тобто це ціна, що використовується всередині корпорації при розрахунках між її самостійними підрозділами; ціна продажу товарно-матеріальних запасів між взаємозв'язаними підрозділами ТНК.

Туристичний (дорожній) чек – стандартний грошовий платіжний документ, який виписується в місцевій або іноземній валюті і використовується в поїздках, закордонних подорожах для оплати товарів і отримання в банку готівки.

-У-

Угода «стенд-бай» – угода між МВФ і будь-якою країною-членом, яка надає цій державі право скористатися позикою Фонду на визначену суму і на певний строк.

Універсалізація банківської справи – розширення кола джерел мобілізації банківського капіталу і сфери його застосування, а також коли відбувається структурне зближення різних видів банківських і фінансових

установ, на основі якого виникають універсальні кредитно-фінансові комплекси, що займаються трастовими операціями, інвестиційною діяльністю, лізингом, факторингом, різноманітного роду консультаціями та іншими операціями.

Уповноважений банк – банк, якому надано право на здійснення валютних операцій.

Установлення трансфертних цін – механізм переказування грошових коштів між відділеннями багатонаціональної корпорації, який передбачає встановлення фіксованих цін при операціях між компаніями.

Учасники міжнародного фінансового ринку з інституціонального погляду – це сукупність кредитно-фінансових установ, через які здійснюється рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин.

-Ф-

Ф'ючерсний контракт – це зобов'язання купити або продати визначену кількість фінансових інструментів або товару за узгодженою стороною угоди ціною на строковій біржі.

Ф'ючерсні операції – строкові угоди на біржі, пов'язані з купівлею-продажем активів за ціною, яка фіксується в момент укладання угоди з умовою виконання операції через певний проміжок часу.

Факторинг – різновид посередницької операції, що проводиться банками і спеціальними компаніями, який являє собою купівлю грошових вимог експортера до імпортера та їх інкасацію.

Факторинг як вид банківського кредиту на експорт – придбання банком або спеціалізованою факторинговою компанією права вимоги щодо виплат за фінансовими зобов'язаннями здебільшого у формі дебіторських рахунків за поставлені товари чи послуги.

Факторингова операція – комісійно-посередницька операція з передання клієнтом банку права на стягнення боргів.

Фіксінг – визначання міжбанківського курсу шляхом послідовного зіставлення попиту та пропозиції за кожною валютою, а потім на цій основі встановлення курсів продавця і покупця (публікується в офіційному бюлетені); процедура встановлення ціни на золото.

Фіксований режим курсоутворення – це такий режим, за якого країни мають прив'язаний або фіксований курс. Такі країни фіксують вартість своєї валюти з нульовою можливістю відхилення або з дуже вузькими межами (не більше 1 %) таких відхилень від іншої іноземної валюти або комбінованої валюти.

Фінанси транснаціональної корпорації – це система грошових відносин, що виникають у процесі господарської діяльності і необхідних для формування і використання капіталу, доходів і грошових фондів.

Фінансова і грошово-кредитна політика – полягає у використанні бюджетних субсидій експортерам, протекціоністському підвищенні імпорتنих мит, відміні податку з процента, що виплачується іноземним держателям цінних паперів.

Фінансова інновація – це нові фінансові інструменти та фінансові технології.

Фінансова революція – зміцнення зв'язків між фінансовими центрами, що має три ключові аспекти:

- глобальна присутність міжнародних фінансових інституцій;
- міжнародна фінансова інтеграція;
- швидкий розвиток фінансових інновацій.

Фінансова технологія – це економічна і фінансова теорія, математичні й статистичні методи, обізнаність про готові фінансові розробки, комп'ютерна та телекомунікаційна техніка і т. п.

Фінансовий агент – це банк, що діє від імені позичальника (емітента облігацій) та проводить розподіл цінних паперів серед емітентів.

Фінансовий інжиніринг – це процес розроблення нових фінансових інструментів і операційних схем (нових фінансових технологій).

Фінансовий лізинг – це договір (угода) лізингу, в результаті укладання якого лізингодержувач на своє замовлення отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, не менший терміну, за який амортизується 60 % вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору. Після закінчення терміну договору об'єкт лізингу переходить у власність лізингодержувача або викупується ним за залишковою вартістю.

Фінансовий ринок – це система економічних і правових відносин, пов'язаних з купівлею-продажем або випуском та обігом фінансових активів.

Фінансовий ф'ючерс – це закріплена контрактом домовленість продати або купити певний стандартизований товар за попередньо узгодженою ціною на певну конкретну дату в майбутньому.

Фінансові аспекти інвестиційних рішень пов'язані з тим, що приймаючи рішення про інвестиції за кордоном, ТНК має обрати оптимальне співвідношення позичкового та власного капіталу, оцінити ставку прибутку при використанні місцевої валюти чи валюти інвестора, охарактеризувати потоки готівки, специфічні для іноземних інвестицій, визначити на багатонаціональній основі вартість капіталу і застрахуватися від політичних ризиків в іншій країні, а також від валютних ризиків.

Фінансові зв'язки системи ТНК, яка складається з головної компанії, зарубіжних підрозділів, регіонального фінансового центру та євrorинку та включають: переказування дивідендів і процентів; надання та виплату позик; інвестиції в акціонерний капітал; ліцензійну плату й оплату послуг керування коштами; зміни фінансових умов дебіторів по розрахунках і встановлення трансфертних цін.

Фінансові інструменти власності світового фінансового ринку – безстрокові інструменти, які засвідчують пайову участь інвестора в статутному фонді емітента (акціонерного товариства), тобто характеризують відносини співвласності між даним інвестором та іншими учасниками акціонерного товариства; дають право власнику на отримання доходу у вигляді дивідендів, право на частку майна товариства при його ліквідації.

Фінансові інструменти позики світового фінансового ринку – строкові інструменти, які відображають відносини позики між емітентом та інвестором і пов'язані з виплатою доходу за надану емітентові позику.

Фінансові інструменти світового фінансового ринку з плаваючим доходом – боргові зобов'язання зі змінними процентними виплатами та прості акції, оскільки дивідендні виплати за ними наперед не визначені й залежать від розміру прибутку, отриманого фірмою протягом звітного періоду.

Фінансові інструменти світового фінансового ринку з фіксованим доходом – облігації, інші боргові зобов'язання з фіксованими процентними виплатами, а також привілейовані акції, за якими сплачується фіксований дивіденд.

Фінансові операції – дії, спрямовані на вирішення певного завдання з організації та керування грошовими відносинами, що виникають при формуванні та використанні відповідних коштів.

Фінансові ресурси світу – це сукупність фінансових ресурсів усіх країн, міжнародних організацій та міжнародних фінансових центрів світу, які використовуються у міжнародних економічних відносинах, тобто у відносинах між резидентами та нерезидентами.

Фондова біржа – це організований ринок цінних паперів, на якому власники фондових цінностей здійснюють угоди купівлі-продажу через членів біржі, що виступають як посередники.

Форвард «аутрайт» – валютна операція, що укладається сьогодні на купівлю однієї валюти за іншу за погодженим курсом з постачанням на певну дату в майбутньому.

Форвардна операція – позабіржова строкова угода, здійснювана банками та іншими учасниками фінансового ринку.

Форвардна угода «аутрайт» – це угода між двома сторонами про обмін двома різними валютами за курсом, погодженим сьогодні, з постачанням у визначену майбутню дату.

Форвардний контракт – це угода купівлі-продажу товару, іноземної валюти або фінансового інструменту з поставкою та розрахунком у майбутньому.

Форфетинг – купівля середньострокових векселів, інших боргових і платіжних документів, що виникли з товарних поставок, спеціальним кредитним інститутом (форфетером) за готівковий розрахунок без права регресу на експортера при наданні останнім достатнього забезпечення.

Форфетинг як вид банківського кредиту на експорт – купівля банком-форфетером в експортера векселів, акцептованих імпортером. В обмін на придбані цінні папери банк виплачує експортеру еквівалент їх вартості готівкою з вирахуванням фіксованої облікової ставки, премії за ризик несплати зобов'язань та разового збору за зобов'язання купити векселі експортера.

Форфетингова компанія (форфетер) – компанія, яка здійснює купівлю боргових зобов'язань без регресу на експортера.

Форфетингова операція – купівля експортних вимог форфетером (банком або спеціалізованою фінансовою компанією) з виключенням права регресу на експортера (форфетиста) у випадку несплати.

Фронт-офіс дилінговий зал – функціональний підрозділ банку, який забезпечує ефективний облік і моніторинг здійснюваних угод, де ведеться позабіржова торгівля на фінансовому ринку. Являє собою жваве місце, де працюють дилери.

-X-

Хеджери – учасники світового фінансового ринку, які використовують інструменти ринку деривативів для страхування курсового (цінового) ризику, ризику трансфертів, який притаманний фінансовим інструментам, своїх активів чи конкретних угод на ринку спот.

Хеджування – проведення операцій, спрямованих на мінімізацію фінансових ризиків, пов'язаних з існуючими чи майбутніми позиціями. Це досягається шляхом створення позиції на ринку деривативів, яка була би протилежна позиції, що вже існує чи планується, на ринку реального активу.

Хедж-фонди являють собою звичайні інвестиційні компанії (фонди), що використовують техніку хеджування для обмеження ризику втрат. Тут маються на увазі спекулятивні фонди, що використовують похідні цінні папери (ф'ючерсні, форвардні контракти) та мають на меті отримання максимального прибутку за будь-яких умов.

-Ц-

Централізований міжнародний фінансовий ринок – це ринок, представлений біржами, тобто біржовий ринок.

Центральний банк – це орган державного регулювання економіки, якому надано право монопольного випуску банкнот, регулювання грошового обігу, кредиту й валютного курсу, зберігання золотовалютних резервів і який є агентом уряду при обслуговуванні державного бюджету.

Центри повторних рахунків – це центри, які створюються транснаціональними корпораціями для оптимізації фінансових розрахунків. Це ок-

ремий структурний підрозділ компанії, який керує всіма розрахунками з одного центру. Їхні переваги полягають у зниженні витрат, пов'язаних із конвертацією валют, і коригуванні цін залежно від зміни тенденцій валютних курсів (за свої послуги вони беруть комісійні).

Цільовий характер як принцип міжнародного кредиту – притаманний більшості кредитів, відображає необхідність цільового використання коштів, які отримані від кредитора.

Цінова політика – складова фінансової політики, яка здійснюється в напрямі регулювання цін і тарифів на монопольні товари і послуги.

-Ч-

Часовий метод валютної трансляції – метод при якому запаси транслюються за історичним курсом, але можуть бути перераховані за поточним обмінним курсом. Це робиться у випадку, якщо на балансі різні компоненти запасів показані за ринковою вартістю.

Частково конвертована валюта – це вільноконвертована валюта, яка широко не використовується для здійснення платежів за міжнародними операціями та не продається на головних валютних ринках світу.

Частково оплачені облігації – облігації, при яких інвестор спочатку вносить тільки частину вартості облігації (15–30 %), решту оплачує пізніше (через 6–9 місяців).

Чек – безумовний наказ клієнта банку, який веде його поточний рахунок, про сплату певної суми грошей пред'явникові чека або іншій, указаній на чеку особі.

Чек із кросуванням – проведення двох паралельних ліній на лицевому боці чека, тобто вказана в чеку сума має бути зарахована на рахунок його пред'явника в даному банку або переказана в інший банк безготівковим шляхом.

Чек казначейства – надійний чек, який містить підпис скарбничого банку і виписаний на банк (для погашення зобов'язань банку, купівлі устаткування для власних потреб).

Чистий лізинг – угода, за якої технічне обслуговування устаткування, переданого у користування, покладається на лізингоодержувача.

-Ш-

Шоколадні облігації – іноземні облігації, що деноміновані у швейцарських франках та емітовані за межами Швейцарії.

-Ю-

Юніт-трасти (пайові фонди) – це установи, що вкладають свої кошти переважно і цінні папери, а їхні ресурси складаються з різних паїв, що продаються невеликим інвесторам та вільно викуповуються за більш низькою ціною.

Юридичний ризик в міжнародній банківській справі – це ризик, який виникає тоді, коли банк не може забезпечити примусового виконання контракту іншою стороною, містить також ризик втрат від неправильного оформлення документів контракту, а також від порушення кодексів правил ведення бізнесу й від того, що протилежна сторона уклала угоду, не маючи на те достатніх повноважень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка зарубіжних країн / Войтко С. В., Гавриш О. А., Згуровський О. М., Нараєвський С. В. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 400 с.
2. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник/ Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2016. – 136 с.
3. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник/ Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2016. – 136 с.
4. Дахно І. І. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. І. Дахна. Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 356 с.
5. Дергачова В. В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції : навч. посіб. / Дергачова В. В., Голюк В. Я. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 132 с.
6. Дунська А. Р. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств: навч. посіб. / Дунська А. Р., Кузнєцова К. О. – Київ : КПП ім. І. Сікорського. 2022. – 181 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/50100/1/ManagD_2022_konspekt.pdf
7. Зайцева І. Ю. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І. Ю. Зайцева ; Укр. держ. ун-т залізн. трансп. – Харків : УкрДАЗТ, 2015. – 312 с.
8. Закон України «Про Митний тариф України» від 2014, № 20–21, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-18#Text>
9. Закон України Про зовнішньоекономічну діяльність № 959-ХІІ16.04.1991 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 29. – Ст. 377. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page#Text>
10. Закон України Про зовнішньоекономічну діяльність № 959-ХІІ 16.04.1991 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 29. – Ст. 377. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.
11. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність / Т. Зінчук, І. Горбачева, О. Ковальчук, Н. Куцмус, Т. Усюк, Т. Пивовар, В. Данкевич, О. Прокопчук. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 512 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. – 6-те вид., перероб. та доп. / за ред. Козака Ю. Г. – Київ : Центр учбової літератури. 2019. – 292 с.

13. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон : навч. посіб. – 6-те вид., перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 290 с.
14. Кара Н. І. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / Кара Н. І., Харчук В. Ю. ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Растр – 7, 2022. – 225 с.
15. Князь С. В. Міжнародні фінанси [Електронний ресурс]: [електрон. навч. посіб.] / С. В. Князь, Н. Г. Георгіаді, Р. Р. Русин-Гриник. – Електрон. текст. дані (14,2 Мб). – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022. – 1 електрон. опт. диск (DVD) ; 12 см.
16. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля : підручник / Ю. Г. Козак. – К. : ЦУЛ, 2015. – 272 с.
17. Міжнародна торгівля: підручник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та ін. – 5-те вид. перероб. та доп. – К. ; Катовіце ; Краков : Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
18. Міжнародна торгівля: підручник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та ін. – 5-те вид. перероб. та доп. – К. : Катовіце; Краков : Центр навчальної літератури, 2015. – 272 с.
19. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/ru/ga/unctad/>
20. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Михайлова Л. І., Дашутіна Л. О., Могильна Л. М. та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Михайлової. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 252 с.
21. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / Мицак О. В., Андрейків Т. Я., Чуй І. Р. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. – 195 с.
22. Міжнародна інформація: терміни і коментарі : навч. посіб. / Є. А. Макаренко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [навч.-наук. ін-т міжнар. відносин]. – 4-е вид., допов. та перероб. – Київ : Вадекс, 2022. – 535 с.
23. Міжнародна торговельна діяльність / В. В. Рокоча, В. Г. Алькема, В. І. Терехов, Б. М. Олягайло, К. В. Ковтонюк, Л. Г. Харсун, С. І. Ткаленко, С. В. Співаковський, Т. В. Співаковська, Н. М. Літвін, Г. П. Оласюк, О. І. Горбачук, О. І. Стародубцева, Н. О. Дмитрієва. – К. : ВНЗ «Університет економіки та права. «Крок», 2018. – 698 с.
24. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність / Т. Зінчук, І. Горбачева, О. Ковальчук, Н. Куцмус, Т. Усюк, Т. Пивовар, В. Данкевич, О. Прокопчук. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 512 с.
25. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козак, М. А. Заєць, Т. Sporek, А. Gribincea, Т. Shengelia та ін. – Одеса : ТОВ «ПЛУТОН», 2016. – 352 с.

26. Міжнародні економічні відносини: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.

27. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

28. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

29. Міжнародні економічні відносини та національна економічна діяльність: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку. – Полтава : Аст-рая, 2021. – 147 с.

30. Міжнародні економічні відносини: Бакалаврський курс : навч. посіб. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» ; Навч.-наук. ін-т економіки, менеджменту і міжнар. Бізнесу ; Каф. менеджменту інновац. підприємництва та міжнар. екон. відносин. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 759 с.

31. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / [А. І. Боярчук та ін.]. – Херсон : СТАР, 2018. – 373 с.

32. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / [А. І. Боярчук та ін.]. – Херсон : СТАР, 2018. – 373 с.

33. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. [для студентів закл. вищ. освіти] / [Т. В. Орехова та ін.; за заг. ред. Т. В. Орехової] ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т. – Вінниця : ТВОРИ, 2019. – 321 с.

34. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. [для студентів закл. вищ. освіти] / [Т. В. Орехова та ін.; за заг. ред. Т. В. Орехової] ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т. – Вінниця : ТВОРИ, 2019. – 321 с.

35. Міжнародні економічні відносини : підручник / [Крисоватий А. І. та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого, д-ра екон. наук, проф. Р. Є. Зварича ; Західноукр. нац. ун-т. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – 654 с.

36. Міжнародні економічні відносини: стан, проблеми та вектори розвитку : монографія / [Т. Яровенко та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук Т. Яровенко ; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2022. – 264 с.

37. Міжнародні економічні відносини: стан, проблеми та вектори розвитку: монографія / [Т. Яровенко та ін.]; за ред. д-ра екон. наук Т. Яровенко ; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2022. – 264 с.

38. Міжнародні фінанси : підручник / [О. М. Мозговий та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Мозгового ; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2016. – 515 с.

39. Наумов А. Ф. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ф. Наумов, Л. М. Наумова. – 2-ге вид., випр. і допов. – Миколаїв : Швець В. Д., 2013. – 275 с.
40. Ольшанський О. В. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / Ольшанський О. В., Яцун Л. М., Селютін В. М. – Харків : ХДУХТ, 2019. – 103 с.
41. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини / Н. І. Патица, О. В. Мартинюк, Д. Г. Кучеренко : навч. посіб. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 560 с.
42. Податковий кодекс зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>
43. Подцерковний О. П. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч.-метод. посіб. / Подцерковний О. П. – Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 166 с.
44. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність / А. П. Рум'янцев, Н. С. Рум'янцева. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 298 с.
45. Світова економіка: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
46. Світова економіка: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
47. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / за ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – 450 с.
48. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика : підручник / А. С. Філіпенко. – Київ : Либідь, 2019. – 958 с.
49. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Априорі. 2019. – 460 с.
50. Химинець В. В. Словник термінів з дисциплін «Міжнародні економічні відносини» та «Зовнішньоекономічна діяльність України» / В. В. Химинець, Н. О. Кушнір ; ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород : Говерла, 2019. – 74 с.
51. Шапоренко О. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. Денисенко М. П., Панченко В. А., Шапоренко О. І., Федорак В. І. Київ : Кондор. 2020. – 435 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17088/2/UZDP_NP_2020.pdf
52. Шнирков О. І. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій / Шнирков О. І., Заблоцька Р. О. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – 5-те вид. – Дніпро : Баланс-Клуб, 2018. – 285 с.
53. Якушик І. Д. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. Д. Якушик, В. І. Савчук, Н. В. Савчук ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. – Київ : Леся, 2014. – 547 с.

Навчальне видання

**МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ.
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Міждисциплінарний словник

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
і 076 «Підприємництво та торгівля»**

Укладачі: БОРИСОВА Світлана Євгенівна,
 БАЛАШОВА Олена Віталіївна,
 КРУК Олена Миколаївна

За авторським редагуванням

Комп'ютерне верстання Я. О. Бершацька

64/2024. Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. 3,93.
Обл.-вид. арк. 3,26.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1633 від 24.12.2003.